

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Kristine Ihsens sløgtæbog

Jan Bak Harder

ODENSE 1979

Kristine Ibsens Slægtsbog
1. udgave, 1. oplæg.

ISBN 87-980532-4-8

Bogen er trykt i nummerede eksemplarer, hvoraf dette er
nummer

12

Tilgnet mine bedsteforældre.

FORORD

Denne slægtsbog er udarbejdet sideløbende og sammen med "Georg Sørensens Slægtsbog", da Kristine Ibsen og Georg Sørensen er ægtefæller og endda i år fejrer diamantbryllup.

Hver slægtslinie er fulgt så langt tilbage, som det var muligt. Det lykkedes at føre to linier helt tilbage til Kristine Ibsens tip⁴-oldeforældre, dvs til omkring 1650.

Slægtens vugge stod to steder: I området vest for Viborg (Romlund og Ravnstrup) samt egnen nord og øst for Randers. (Kousted, Mejlby og Tjærby).

Forældrepars fælles børn og bopæl er for nemheds skyld kun anført under manden. Dette gælder også for afsnittet om Kristine Ibsen: Der henvises til "Georg Sørensens Slægtsbog", hvad Kristine Ibsen og Georg Sørensens fælles bopæl og børn angår.

Ud for børn er placeret en stjerne for hver søskendeflok nemlig en stjerne ud for det barn, der førte slægten videre op mod nutiden og slægtens hovedperson, Kristine Ibsen. Enkelte steder er ligeledes anført en stjerne ud for første eller andet ægteskab nærmere bestemt ud for netop det ægteskab, der har interesse for Kristine Ibsen, hendes børn, børnebørn osv.

Hvad kilder, noter og formålet med denne slægtsbog angår henvises til de to sidste afsnit i forordet i "Georg Sørensens Slægtsbog".

Jan Bak Harder

Odense, april 1979.

INDHOLDSFORTEGNELSE (PERSONREGISTER):

	Side
Kristine Ibsen	1
KRISTINE IBSENS FORÆLDRE	6-10
Christen Ibsen	6
Maren Nielsen	10
KRISTINE IBSENS BEDSTEFORÆLDRE	11-23
Niels Ibsen	11
Christine Christensen	12
Niels Johansen	13
Anne Cathrine / Anne Katrine Rasmussen	23
KRISTINE IBSENS OLDEFORÆLDRE	24-31
Ib Jørgensen	24
Mette Johanne Nielsdatter	24
Christen Møller / Christen Nielsen Møller	25
Margrethe Christensdatter / Grethe Christiansdatter .	26
Johannes Laursen / Laustsen ell. Johannes i Stokbro .	27
Kjersten Jensdatter / Kirsten Jensdatter	28
Rasmus Sørensen Smed	29
Maren Jensdatter	31
KRISTINE IBSENS TIPOLDEFORÆLDRE	32-42
Jørgen Christensen i Hallum	32
Maren Ibsdatter i Hallum	33
Niels Hansen af Romlund	34
Mette Sørensdatter / Mette Sørensdatter Skyt	34
Gworbene Soldat Hendrich fra Aalborg	35
Ingeborre Hansjørgensdatter / Ingeborg Hansdatter ...	36
Jens Sørensen / Jens Sørensen Skjødt	37
Dorthe Rasmusdatter	38
Søren Sørensen / Søren Kræmer	40
Karen Christensdatter	41
Jens Poulsen	42
Ane Thomassdatter	42

	Side
KRISTINE IBSENS TIPTIPOLDEFORÆLDRE	43–51
Ib	43
Søren Schütt i Romlund	43
Søren Jensen Skjødt	44
Kirsten Andersdatter	46
Rasmus Thomæsen af Harritslev	47
Dorthe Jensdatter af Westrup	47
Søren Nielsen	49
Thomas Pedersen	50
Maren Larsdatter	51
KRISTINE IBSENS TIPTIPTIPOLDEFORÆLDRE	52–57
Jens Nielsen Schiøth af Meylbÿ	52
Ane Olesdatter	53
Anders Sørensen Krag af Tjærby	54
Maren Nielsdatter	54
Jens Pedersen Hvas	55
Maren Madsdatter	57
KRISTINE IBSENS TIP ⁴ -OLDEFORÆLDRE	58–59
Niels Pedersen Skjødt	58
Maren Jensdatter	58
Søren Andersen Krag	59
Maren Nielsdatter	59

Født d 6/7 1900 i "Norge", Læsten sogn og hjemmedøbt samme dag. Hun blev opkaldt efter farmoderen Christine Christensen.

Konfirmeret d 4/10 1914 i Nørbæk kirke.

Gift d 13/4 1919 i Nørbæk kirke med Georg Sørensen, som hun havde mødt ved et Skt Hans-gilde året før i Fussingø skov.¹⁾

Guldbryllup d 13/4 1969 i Langå.

Kristine Ibsens barndom og barndomshjemmet i Læsten

Kristine voksede op i forældrenes husmandssted i "Norge", Læsten sogn. Huset var et gammelt fæstehus under Fussingø gods, som faderen købte for penge lånt rentefrit af en Niels Mortensen på Krogsgaard.

Kristine og hendes søskende, hun var nr 9 af 11 søskende, havde en god barndom i et dejligt hjem, hvor der altid var fred. Kristine kan ikke mindes at have hørt nogen skændes.²⁾

Som lille løb hun frem og tilbage og rundt om faderen, når denne pløjede. Hun snakkede hele tiden og udspurgte ham om alverdens ting bl.a. om fuglene, regnormene mv. Faderen, der iøvrigt vidste en hel del om fugle, besvarede altid tålmodigt Kristines spørgsmål, men når han kom hjem til sin kone, Maren Nielsen, udbrød han dog: "Åh, som hun dog snakker".³⁾

Morfaderen Niels Johansen og mormoderen Anna Katrine Rasmussen boede på deres gamle dage i Kristines barndomshjem. Mellem mormoderen og den lille Kristine udviklede der sig snart et varmt forhold, og Anna Katrine lærte sit barnebarn mange ting bl.a. at danse. Om aftenen fortalte mormoderen tit om sin barndom, og Kristine elskede at lytte til disse fortællinger, som hun i 1960'erne og 70'erne -50 til 60 år efter- har fortalt til forfatteren. - Når Anna Katrine sad ved rokken og spandt, morede Kristine og hendes søskende sig med at sætte et stykke papir til tenen. Det blev de imidlertid kureret for, da Anna Katrine gav dem et puf, så børnene fik en over fingrene. - Niels Johansen blev også drillet lidt. Han faldt tit i søvn, når han læste avisen, og børnene så dermed deres snit til at kravle ind under bordet og rykke i avisen. Det så nemlig så sjovt ud, når morfaderen vågnede med et ryk.

Kristine måtte som lille pige hjælpe til i marken. Hun blev sat til at

sætte kornnæg sammen, rive hø samt stubmarken. Endvidere hjalp hun sammen med sine søskende med at bære og trille tørv fra den nærliggende mose. Om sommeren tyndede hun roer ud, og om efteråret hjalp hun til i kartoffelhøsten. Arbejdet var tit hårdt for den lille Kristine, men moderen havde til gengæld en lækkerbidsken med til børnene: en pære. Sidst på eftermiddagen og hen under aften blev det koldt, og Kristine var træt, men arbejdet fortsatte næsten til solen var gået ned. Da var det dejligt at komme hjem og ind i varmen, hvor familien hyggede sig i skæret fra kakkelovnen. Det var disse aftener, mormoderen fortalte sine historier og lærte børnene at danse. Først når faderen kom ind efter at have fodret dyrene, blev der tændt lys i bliklampen eller et tællelys, som man selv havde støbt af fåretalg. Nogle år efter kom Kristines broder, Niels, hjem med en lampe, der kunne hejses op og ned. Broderen Jakob gjorde også sit til, at det 20. århundredes "modepåhit" vandt indpas i barndomshjemmet. Han kom en dag hjem med nogle gardiner af blomstret bomuldsstof, som blev fastgjort til et bræt ved hjælp af et bændel og nogle knappenåle. Brættet, der med andre ord fungerede som gardinstang, hvilede på nogle søm, der var hamret ind i muren. Dette arrangement var dog ikke helt ufarligt, idet brættet flere gange faldt ned. Gardinerne var iøvrigt de første på egnen.

Kristine og hendes søster Kirsten (i dag kaldet "Moster") sov i samme seng -en slagbænk- som blev trukket ud om aftenen. Her lå de og fortalte hinanden historier, tit lange historier, som de selv digtede. Hvis faderen syntes, det efterhånden var ved tiden, de to piger gav sig til at sove, sagde han, at hvis de ikke snart var stille, måtte de gå ud i laden og fortælle videre. Herefter tav de. - Om dagen hændte det dog, at Kristines søster og naboens Paul ville drille. En gang blev det for meget. Kristine bed søsteren i armen og satte neglene i Paul. Det kostede Kristine en endefuld, som moderen gav hende. Anna Katrine tog dog Kristine i forsvaret, idet mormoderen mente, de andre jo bare kunne lade være med at drille.

Skolegangen foregik i Læsten By tæt ved kirken. I den gamle skolebygning er der i dag indrettet en fabrik. - Kristine gik den ret lange skolevej i spidse træsko med halmflettede indlæg, hjemmestrikkede strømper, der

blev holdt oppe af nogle lange hjemmevævede strømpebånd -elastik havde man ikke-, samt en kjole, som moderen havde vævet og mormoderen syet. Eleverne kom fra to forskellige sociale lag nemlig fra gårdene og fra de små husmandsbrug. Dette gav sig bl.a. udslag i, at Kristine og de andre børn fra husmandshjemmene nord for byen blev kaldt "Nørrerotterne" af et par gårdmandsbørn.

Madlavningen i Kristines barndomshjem foregik for det meste i kakkellovnen. Middagen bestod til hverdag af byggrød, stegt flæsk og kartofler af samme fad. Kartoflerne pillede de selv og dyppede dem i panden, som blev sat på bordet. Der skulle nemlig være så lidt opvask som muligt, for at familien kunne nå at få en middagssøvn inden, de drog i marken igen. Om søndagen fik de som noget særligt risengrød eller sødsuppe samt frikadeller. Kristine kan erindre, at broderen Jakob en dag kom hjem med noget buddingepulver. Det kendte man ellers ikke. Nabokonen kom da også over for at smage. Rabarbergrød var ligeledes noget ukendt.

Brød bagte de selvfølgelig også selv. Det foregik i den store ovn, og Kristine blev sammen med de andre børn sendt ud for at plukke lyng. Det skulle bruges som brændsel for at spare på tørvane. Der blev bagt mange rugbrød og franskbrød ad gangen. De blev herefter lagt i dejtruget og gemt op på loftet til senere brug. Kristines mor ville iøvrigt ikke bage det billigere, men til gengæld også dårligere sigtebrød, som man gjorde på gårdene. Hun bagte som nævnt i stedet franskbrød.

Vand måtte de i begyndelsen hente fra en mose et stykke fra huset. Om vinteren var det lidt lettere, da tog de i stedet sne ind og smeltede det. Kreaturerne krævede meget vand, og det var meget hårdt og til tider svært at skaffe det. Naboen havde imidlertid en god brønd, som Kristines familie dog kun kunne benytte, når ejeren var borte. Da sendte konen bud om, at de nu godt kunne komme. Senere fik Kristines far dog andel i brønden mod at bekoste opsætningen af en pumpe. Der var imidlertid lang vej fra brønden til barndomshjemmet, og Kristine og hendes søster fik derfor et åg over skuldrene for at kunne slæbe mere ad gangen til de tørstende kreaturer.

Kristine måtte tillige hjælpe til med slagtingen. Et par får blev slagtet om efteråret, kødet blev saltet og røget for til sidst at blive

hængt op på loftet. Det blev efterhånden brugt til grønkålsuppe efter det meste dog var skåret af til pålæg. Faderen slog knoglerne itu for at få fat i marven dels for at udnytte det hele, men også fordi det blev betragtet som en lækkerbidsken.

Et år til jul blev moderen syg af lungebetændelse og måtte holde sengen. Mormoderen lå også i sengen, og den dengang kun 14-årige Kristine fik ansvaret for husholdningen samt malkningen af køerne. Hun fik så travlt, at hun ikke fik tid til at følges med sine skolekammerater hen på danseskolen. Det var hun meget ked af, men det var der ikke noget at gøre ved. Faderen hentede som sædvanlig ved juletid en hel sæk mel, en stor fem liters dunk brændevin, 5 pund sukker og 5 pund salt. Ved et uheld kom Kristine til at hælde sukkeret i saltkassen, men opdagede det dog og skyndte sig at øse sukkeret op igen. Sukkeret var dog ved uheldet bleven iblandet lidt salt, hvorfor svigerinden Birgitte, der var ovre for at hjælpe Kristine med julebagningen, fik sin kage ødelagt. Den faldt sammen og blev frygtelig tung. Ingen kunne forstå hvorfor med undtagelse af Kristine, der dog ikke turde sige noget.

Ved det nævnte juleindkøb i byen købte faderen altid et stort kræmmerhus med bolsjer samt et par sukkerfigurer til børnene. Figurerne forestillede som regel et "ur" eller et "hanehoved", som Kristine tit havde for væne at gemme for længe. "Kostbarhederne" blev først spist, når de var helt sortstribede af ælde.

Et juletræ fik familien først, da grantræerne havde vokset sig store nok på barndomshjemmets jord. Lysene blev sat fast med sytråd, og kurvene fremstillet af kaffeposer. Julepynt var der ikke råd til. Julemenuen bestod af sødsuppe, ribbensteg samt hvidkål, som var bleven kogt i suppen (suppen var kogt af grisehovedet) og bagefter dampet med smør, sukker og kanel. Efter måltidet sang de "Det kimer nu til Julefest". Resten af aftenen gik med at spille om pebernødder og moderens oplæsning af historier fra Stensens Almanak.

I juledagene gik de voksne på besøg hos hinanden, konerne om eftermiddagen, mændene om aftenen. De fik serveret en form for koldt bord med æg, rullepølse, medister og leverpostej. Kristine og hendes søskende var spændt

på hvor mange æg, der blev levnet. Det var nemlig det eneste tidspunkt på året, hvor børnene fik lov at spise æg. Til hverdag blev de solgt i byen. – De voksne sang og holdt en masse sjov med hinanden ved disse juleselskaber: Konerne gemte hinandens strikketøj og tørklæder, så der var en fest og ballade, når de skulle hjem. Mændene spillede kort og drak kaffepunch. Det var knap så spændende at se på for Kristine og hendes søskende, og da de i forvejen var trætte efter dagens oplevelser og tumult, blev de puttet ind i forældrenes alkove, hvor de var godt gemt og kunne sove i fred.⁴⁾

Kristine Ibsens ungdom

Kristine blev konfirmeret d 4/10 1914 og kom herefter ud at tjene.⁵⁾ I datidens samfund var der ikke råd til, specielt ikke i husmandshjem, at lade "halvvoksne" drenge og piger gå hjemme og belaste forældrenes budget. De var for "dyre" at have på kost. Derfor blev de unge drenge og piger sendt ud på de omkringliggende gårde, hvor man dels havde råd til at give dem kost og logi samt en ussel løn og dels havde brug for deres arbejdskraft. Herefter var det slut med at gå i skole. – Sådan gik det også Kristine.

I 1918 ved et Skt Hans-gilde i Fussingø skov mødte hun daværende mejerist i Sønderbæk, Georg Sørensen. Knap et år efter, d 13/4 1919, blev de gift og flyttede til Århus.

Langå

I dag bor hun sammen med sin mand i Langå. Børnene er forlængst fløjet fra reden, børnebørnene er ved at vokse op og et enkelt oldebarn har allerede meldt sin ankomst.

I efteråret 1977 gennemgik Kristine en større operation på Randers Sygehus, hvor hun mistede det ene ben. Alligevel vendte hun få måneder efter tilbage til Langå og lever nu igen lige så frisk som før sammen med sin mand i hjemmet Ulstrupvej 12 over for sin yngste søn Bent Sørensens hus.

Kristine Ibsens
forældre

Nr 2: CHRESTEN IBSEN eller CHRISTEN IBSEN

Født d 1/8 1862 i Sønderbæk sogn godt 2 år før forældrene blev gift.
 Gift d 1/8 eller 31/7 1888 med Maren Nielsen.¹⁾ De mødte hinanden, da de begge tjente på "Højgaard" i den østlige del af Hammershøj sogn. Gården ejedes af Maren Nielsens søster, Kirsten Nielsen, og svogeren, Kristen Bech. En dag, da Chresten Ibsen gravede tørv, blev han tørstig og drak derfor af mosevandet med det resultat, at han fik tyfus. Maren Nielsen blev sat til at passe og pleje patienten. Efter et stykke tid begyndte de at gå i giftetanker, men Maren Nielsens familie protesterede, idet de mente, at Chresten ikke var "fin" nok -han havde jo ingen gård. Imidlertid fik de kort efter sønnen Niels, hvorfor skæbnen var beseglet, Maren Nielsens familie bøjede sig, og Chresten blev gift med pigen.²⁾

Guldbryllup d 1/8 eller 31/7 1938 i Læsten. I avisen stod: "LÆSTEN GULDBRYLLUP. En ikke helt almindelig begivenhed fejres i Læsten d 1/8 idet Chr Ibsen og hustru, Maren Ibsen, fejrer deres guldbryllup. - Chr Ibsen er 76 og fru 73. - Guldbrudegommen hører til den bekendte Ibsen-slægt fra Sønderbæk og fru 73. - Da Chr Ibsen havde aftjent sin værnepligt ved Infanteriet giftede de sig og sad i leje i et lille hus i Læsten et års tid; så blev de fæstere på en ejendom i Læsten under Fussingø, og da loven om fæsteafløsning kom, købte de ejendommen. Da de overtog ejendommen, var der kun en mager ko, men da de afstod den, var der 6-7 køer. Det er en god frem-

gang, de to arbejdsomme mennesker har haft. Det, der har hjulpet de to gamle mennesker frem, har været, at de altid har vist det gode frem hos alle mennesker, og så viser folk gerne godhed igen. - Chresten har ikke taget megen del i det offentlige liv, men altid passet sin bedrift. - De nyder nu deres otium hos en søn og svigerdatter, som har ejendommen. - Den 1/8 vil der nok gå mange flæg til vejrs, og mange lykønskninger vil sikkert strømme ud til dem på den store dag".³⁾

Død d 10/4 1943 i Læsten. Begravet på Læsten kirkegård.

Børn (11 i alt) bl.a.⁴⁾

Ifl Kristine Ibsen var hun selv barn nr 9. Efter hende fødtes et hold tvillinger, der begge døde. I alt overlevede følgende:

1. Niels Ibsen født før forældrene blev gift. Han var ansat som banearbejder ved DSB og arbejdede senere på et teglværk. Gift med Birgitte ....
2. Jacob Ibsen gift med Anna ..... De boede i Vejle.
3. Christian Ibsen gift med Elsemarie ..... De overtog husmandsstedet i Læsten.
4. Kirsten Ibsen, -"moster"-, gift med postbud Hans Pedersen, Fasanvej 23, Århus.
- * 5. Kristine Ibsen.

Chresten Ibsens skolegang

Chresten gik som dreng ikke særlig meget i skole, hvorfor han som voksen -i modsætning til Maren Nielsen- kun med besvær kunne stave sig igennem en avis.⁵⁾

Chrestens soldatertid

Chresten aftjente sin værnepligt ved hærens infanteri i sidste

halvdelen af 1880'erne.⁶⁾ Tjenestestedet var vist nok Fredericia.
Ved hjemsendelsen blev han gift med Maren Nielsen.

Profession og bopæl

Født i Sønderbæk sogn 1862.

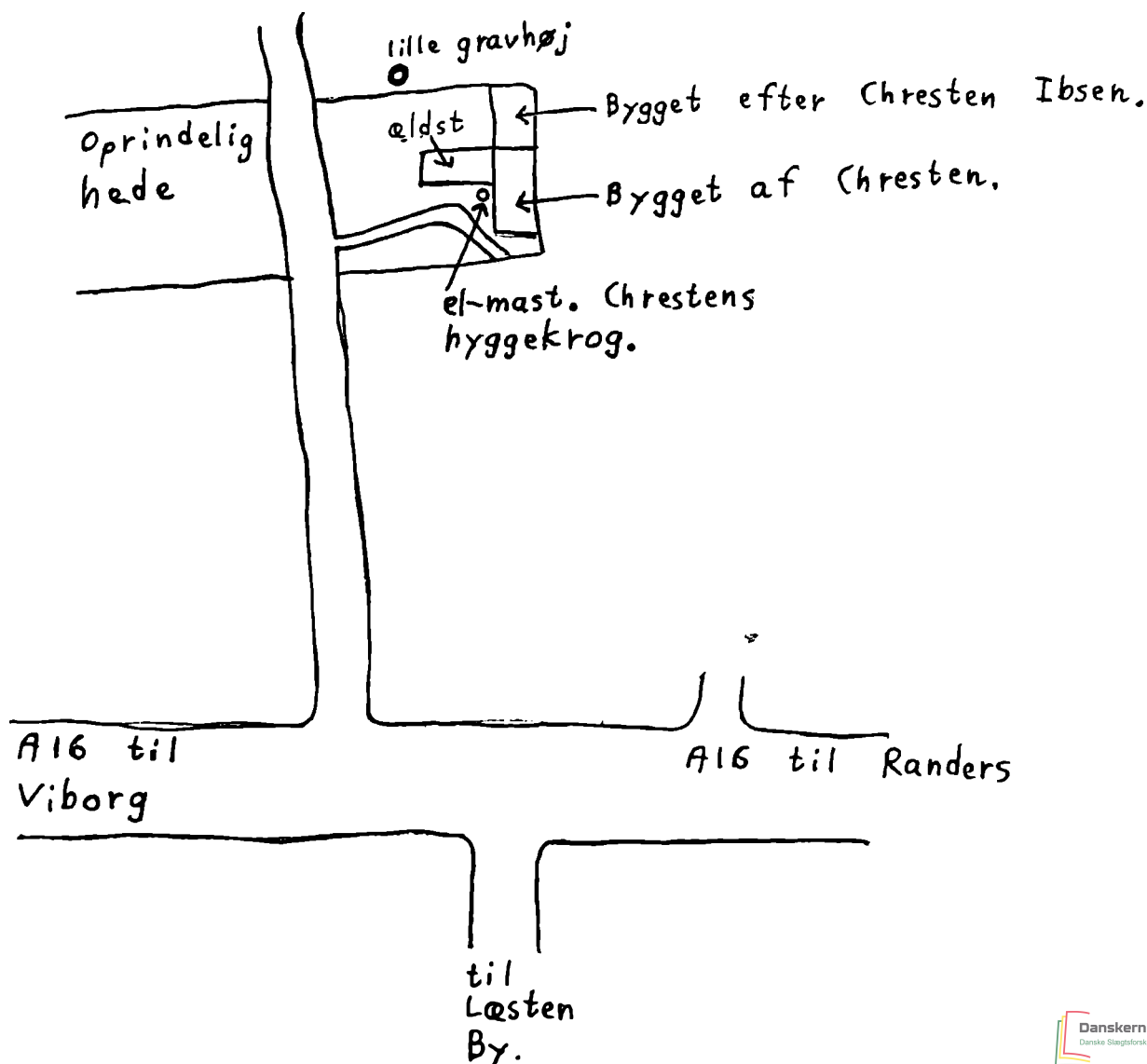
Tjente bl.a. på "Højgaard" i den østlige del af Hammershøj sogn omkring 1885, hvor han mødte Maren Nielsen.

Aftjente værnepligten vist nok i Fredericia.

Boede til leje i et lille hus i Læsten efter brylluppet.

Efter et års tid her blev de fæstere på en lille ejendom i "Norge", en lokalitet i den nordlige del af Læsten sogn. Ejendommen ejedes af godset Fussingø. Senere erhvervede Chresten sin ejendom for 1200 kr, som han lånte rentefrit. På dette lille husmandssted på kun 12

Til Hvidding.

tdr land måtte Chresten og hans familie slide for føden. De opdyrkede bl.a. et stykke hede ved hjælp af stude forspændt ploven. - En af indtægtskilderne var hørproduktionen, som blev lagt i den nærliggende mose for at kunne tildannes til fibre. Disse fibre vævede Niels Johansen og Anne Katrine Rasmussen, Chrestens svigerforældre, der flyttede til "Norge" ca 1902, til sengetøj, stoffer m.v., som herefter blev syet til kjoler, hatte og andre ting med salg for øje.⁷⁾

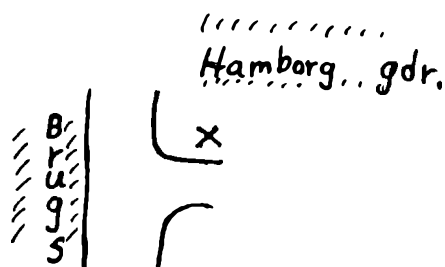
Karakteristik af Chresten og Maren Nielsens hjem

Datteren Kristine Ibsen skildrer i sine barndomserindringer barndomshjemmet således: "Vi havde et dejligt hjem, hvor der altid var fred i huset. Jeg har aldrig hørt nogen skændes."⁸⁾ At Chresten og hans kone trods svære økonomiske kår formåede at føre et familieliv uden skænderi og dermed skabte et godt barndomshjem for bl.a. Kristine Ibsen, kan der vist ikke herse tvivl om.

Iøvrigt kan forfatteren henvise til nævnte barndomserindringer, der på mange måder udmærket skildrer Chresten og Maren Nielsens hjem.

Striden om en parcel i Læsten By

Chresten ejede en parcel over for brugsforeningen i Læsten nær den såkaldte Hamborg gård. Da han imidlertid ikke havde skøde på grunden, blev den ham fravristet af en sagfører eller advokat.⁹⁾

x omtalte parcel.

Nr 3: MAREN NIELSEN

Født d 15/4 1865 i Asferg sogn.

Gift d 1/8 eller 31/7 1888 med Chresten Ibsen.¹⁰⁾

Guldbryllup d 1/8 eller 31/7 1938.¹¹⁾

Død d 3/6 1946 i Læsten. Begravet på Læsten kirkegård.

Bopæl før ægteskabet

Født i Asferg sogn 1865.

Tjente bl.a. på "Højgaard" i den østlige del af Hammershøj sogn omkring 1885. Her mødte hun Chresten Ibsen.

Skolefærdigheder

Maren kunne både læse og skrive i modsætning til Chresten Ibsen. Hun havde endvidere af sine forældre lært kunsten at væve lagner.

Markedsdag i Randers

Af og til tog familien Ibsen -Maren, hendes mand og børnene heriblandt Kristine Ibsen- til marked i Randers, hvilket både var en stor begivenhed samt en større rejse. I stedet for at gå rundt og se på gøglet, tog Maren børnene med i biografen, hvor de så en dengang moderne stumfilm. Kristine Ibsen erindrer bl.a., at en flok soldater i filmen red op ad en skrænt og skød. Skuddene kunne selvfølgelig ikke høres, men de fik alligevel Maren til at udstøde et hvin af forskrækkelse.¹²⁾

Karakteristik

Maren skal have været noget indesluttet. Hun fortalte bl.a. aldrig om sin ungdom i modsætning til hendes mor, Anne Katrine Rasmussen. Da Maren blev ældre, "gik hun i barndom", hvilket iøvrigt også skete for hendes fader, Niels Johansens, vedkommende.¹³⁾

Kristine Ibsens
bedsteforældre

Nr 4: NIELS IBSEN

Født d 15/4 1830 i Romlund sogn vest for Viborg.

Gift d 22/11 1864 i Sønderbæk kirke med Christine Christensen godt
2 år efter deres søn blev født. Årsagen til
det sene bryllup var bl.a. 1864-krigen, hvor
Niels Ibsen deltog.¹⁾

Død før 1900?²⁾

Børn bl.a.

*

Christen Ibsen født 1/8 1862 i Sønderbæk sogn.

Bopæl

Født 1830 i Romlund sogn vest for Viborg.

Han tjente forskellige steder i sine unge dage. I 1848 opholdt han sig i hvert fald i Sønderbæk, men det kunne tyde på, at han rejste herfra igen for i første halvdel af 1860'erne at vende tilbage.³⁾

Herefter boede han antagelig i Sønderbæk efter ægteskabets indgåelse, hvilket avisartiklen i anledning af sønnens guldbryllup i 1938 også tyder på. Muligvis arbejdede han her som snedker, men det er usikkert.

"Ibsen"-efternavnet

Niels Ibsen var den første, som bar navnet "Ibsen", der med andre ord har været i brug siden 1830. Fornavnet "Ib" kan dog spores endnu længere tilbage, idet Niels Ibsens farmors far hed Ib til fornavn. Sidstnævnte levede omkring 1734.

Nr 5: CHRISTINE CHRISTENSEN

Født d 2/7 1837 i Hammershøj sogn nær Læsten.

Døbt d 13/8 1837 i kirken. Hendes barnebarn, "Kristine Ibsen",
blev i 1900 opkaldt efter hende.

Gift d 22/11 1864, efter krigen, i Sønderbæk kirke med Niels Ibsen.

Død efter 1900.⁴⁾

Det ældste familiefoto

Kristine Ibsens kusine i Langå er i besiddelse af et gammelt, men velbevaret billede, der viser Christine Christensen siddende iført sit stadstøj. På hovedet bærer hun en såkaldt "kappe", der var ret almindelig i 1800-tallet, men i dag kun ses på hovederne af enkelte oversygeplejersker og i sjældnere tilfælde på hovederne af stuepiger. - Christine bar iøvrigt altid hovedbeklædning, også om natten ganske vist i form af en nathue. Hun var nemlig, da hun kom op i alderen, næsten skaldet.⁵⁾

Det nævnte foto er ret enestående, thi det er det eneste, der viser en af Kristine Ibsens bedsteforældre. Oldeforældrene nåede ikke at blive fotograferet, da fotografering først så småt begyndte at blive kendt i sidste halvdel af 1800-tallet -altså for knap 100 år siden.

Født d 22/2 1827 i Hvidsten (Gassum sogn umiddelbart nord for Spentrup sogn). - Hvor han blev døbt vides imidlertid ikke. Mærkelig nok nævner hverken Gassum eller Spentrup sogns kirkebog Niels's dåb.⁶⁾ Enten blev han aldrig døbt, eller også glemte kirkebogsføreren at indskrive dåben i bogen.

Gift d 30/4 1859 i Asferg kirke med "Skræder-Pige Katrine Rasmussen" (Anne Katrine Rasmussen). Hun boede hos forældrene på "Østerhede" og Niels Johansen ejede et "Sted paa Asferg Østerhede". Godt 5 måneder efter fødtes deres førstefødte. - Både Niels og Anne Katrine havde kendt hinanden fra barnsben af på Asferg Østerhede.

Død d 10/7 1907 i "Norge" i den nordlige del af Læsten sogn og begravet vistnok syd for kirken. Der blev aldrig sat en sten på graven -vel af økonomiske grunde- og stedet blev sløjfet for år tilbage.⁷⁾

Børn⁸⁾

1. Kiersten Nielsen født d 6/10 1859, gift d 12/7 1878 og død d 2/5 1898.
2. Johannes Nielsen født d 28/3 1861, død d 11/2 1866.
3. Rasmus Nicolai Nielsen født d 15/3 1863, død d 24/2 1866. (Døde han og storebrøderen af en epidemi?).
4. Maren Nielsen født d 15/4 1865.
5. Johan Nielsen født d 24/3 1867, gift d 15/2 18.. . Han boede på en større gård i Asferg, hvor Niels Johansen og Anne Katrine Rasmussen havde boet som gamle før de ca 1902 kom til Læsten.⁹⁾
6. Mette Kirstine Nielsen født d 5/7 1870, død d 7/4 1873.
7. Rasmine Kirstine Nielsen født d 24/1 1878, gift d 21/12 1902. I 1890 nævnes hun som eneste barn boende hos forældrene i Asferg.¹⁰⁾ De andre var enten døde eller flyttet hjemmefra.

Som det ses døde 3 af de 7 børn som små altså næsten halvdelen. Dette giver nok et meget godt indtryk af datidens børnedødelighed, der dog

tit kunne være større end den her beskrevne. Det afhang dels af det sociale lag, man tilhørte, idet tilhørsforhold til et lavt socialt lag betød dårlige bolig- og ernæringsforhold mv, og dels af, om man boede i købstæderne eller ude på landet. Sidstnævnte sted, hvor bl.a. Niels Johansens familie boede, var børnedødeligheden tydeligt lavere. Endelig kunne et misvækstår få katastrofale følger for børnenes chance for at overleve.

Profession

Niels angives (1890) som "Husfader og Agerbruger" på en gård på Asferg Østerhede.¹¹⁾ Barnebarnet Kristine Ibsen kalder ham tillige "væver", idet han vævede stoffer, og hans kone Anne Katrine Rasmussen syede og solgte bl.a. hætter til folk på egnen. - Kristine Ibsens søn, kunstmaler Børge Sornum, er i besiddelse af en regnskabsbog ført 1860-71 af Niels Johansen over solgte produkter.

Niels Johansen lærte vævning og syning af sin far, Johannes Laustsen, der selv ernærede sig af dette fag. Niels Johansen gav sin viden og erfaring på dette felt videre til Anne Katrine, der åbenbart havde gode anlæg og derfor blev dygtig inden for faget. De opbyggede sammen en helt lille hjemmeindustri på egnen.

Bopæl

Hvidsten, Gassum sogn, hvor han fødtes 1827.

D 5/7 1831 flyttede han med sine forældre fra Hvidsten til Asferg sogn, hvor faderen havde købt bostedet "Stokbro".¹²⁾ Det er beliggende godt 2 km fra selve Asferg By i østlig retning mod Hvidsten.

Asferg Østerhede, gård nr 5.¹³⁾ Her boede de i hvert fald omkring 1890. ("Stokbro", som faderen købte, er også beliggende på Asferg Østerhede, så muligvis er gård nr 5 og "Stokbro" identiske, hvilket vil sige, at Niels Johansen overtog barndomshjemmet).

"Norge" i den nordlige del af Læsten sogn fra ca 1902, idet de flyttede hen til datteren Maren Nielsen og hendes mand. Tidligere havde de boet på aftægt hos Niels og Anne Katrines søn, Johan Nielsen, i Asferg (antagelig gård nr 5, og dermed blev Johan Nielsen vist nok 3. slægtled på går-

den), de kunne ikke rigtig komme overens: Johan Nielsen og hans kone sad i den ene ende af stuen og fik god mad, mens Niels Johansen og hans kone blev placeret i den anden ende og fik serveret ringere mad.¹⁴⁾

Niels Johansens regnskabsbog

Niels Johansen førte som nævnt regnskaber meget nøje over familiens indtægter og udgifter. Det blev til flere små bøger, som han tog med sig til Læsten omkring 1902. De er i dag -så vidt vides- alle gået til grunde på nær ét eksemplar -en lille bog påbegyndt d 1/1 1860 og udskrevet i begyndelsen af 1871.

Bogen var oprindelig mindre: Efter at have indledt regnskabsføringen i bogen 1860 løb Niels Johansen ind i et problem i løbet af 1862, da bogen efterhånden var fyldt ud med tal. Han udvidede imidlertid i en håndvending bogen til ca det tredobbelte ved at fastsætte et bundt nye ubeskrevne blade i bogen med det resultat, at den kunne rumme regnskaberne helt frem til begyndelsen af 1871.

På et løst ark i bogen noterede Niels Johansen en række interessante oplysninger om sine børn. Efter hans død har en anden for så vidt fortsat dette arbejde ved på arkets nederste trediedel at notere oplysninger om Niels Johansen og hans hustrus død. Denne skribent er efter skriften at dømme formentlig Niels Johansens barnebarn, Kristine Ibsen.

Bogen indeholder mange spændende oplysninger om Niels Johansen og hans kones produktion, økonomi mv, men dette skal der først redegøres for senere.

Regnskabsbogen var efter Niels Johansens død (1907) vel nogle år i datteren Maren Nielsen og svigersønnen Christen Ibsens varetægt i Læsten. På et tidspunkt fik deres datter, Kristine Ibsen, bogen. Hun overdrog den i 1950'erne (?) til sønnen, kunstmaler Børge Sornum, der i dag har den i sin varetægt som den fjerde og velvilligt har udlånt den til sin nevøs slægtshistoriske arbejde.

Niels Johansens underskrift 1864 på nævnte løse ark i regnskabsbogen.

12

Kirsten Nielsen født den 6. Oktober 1859

Johannes Nielsen født den 8. Marts 1861

Parmius Nikolai Nielsen født den 15. Marts 1863

Maren Nielsen født den 15. April 1865

Johan Nielsen født den 24. Marts 1867

Hette Kirstine Nielsens født den 5. Juli 1870

Rasmine Kirstine Nielsen født den 24. Januar 1872

Niels Johansen
død 1904

Ane Katarine Johansen
død den 22. Decembr
1915

13

6. Oktober 1859 Gifte 12 Juli 1882

Marts 1861 Gifte 11 Februar 1866

Marts 1863 Gifte 24 Februar 1866

April 1865 Gifte 31 Juli 1882

Marts 1867 Gifte 15 Februar 1882

5. Juli 1870 Gifte 7 April 1882

den 24 Januar 1872

Gifte 21 Decembr 1882

Niels Johansen 1902

Niels Johansens notater om sine børns fødsel mv samt barnebarnet Kristine Ibsens (?) tilføjelser nederst på samme ark. Notaterne ligger som et løst ark i regnskabsbogen.

1862

Ftunge sk 1/4 1 1

Niels Johansen
Asperg

Chr. Skjold i Gasjum 2/4	X	2	1	1
Loren Tams i Gasjum 2/4	X	1	1	8
Doster Mads i Gasjum	X	1	1	8
Halvorsen	X	1	1	12
Peder Mogensen i Gasjum	X	2	1	1
Jens Knaghe i Gasjum	X	1	2	1
Hans Brendstrup i Gasjum	X	1	1	8
Maren Madsdatter i Gasjum	X	1	1	4
Lars Mads i Gasjum	X	2	1	1
Chr. Knaghe i Gasjum	X	2	3	1
Chr. Knaghe i Gasjum	X	1	1	1
Lars Knaghe i Gasjum	X	2	1	1
Peder for Laand	X	1	1	6
Maren Madsdatter for Laand	X	1	2	1
Jens Datter i Gasjum	X	2	3	1
Chr. Storring i Gasjum	X	1	3	4
Poul Larsen i Gasjum	X	1	4	1
Chr. Nielsen i Gasjum	X	1	1	2
Chr. Rosberg i Gasjum	X	1	1	4
		12	3	7

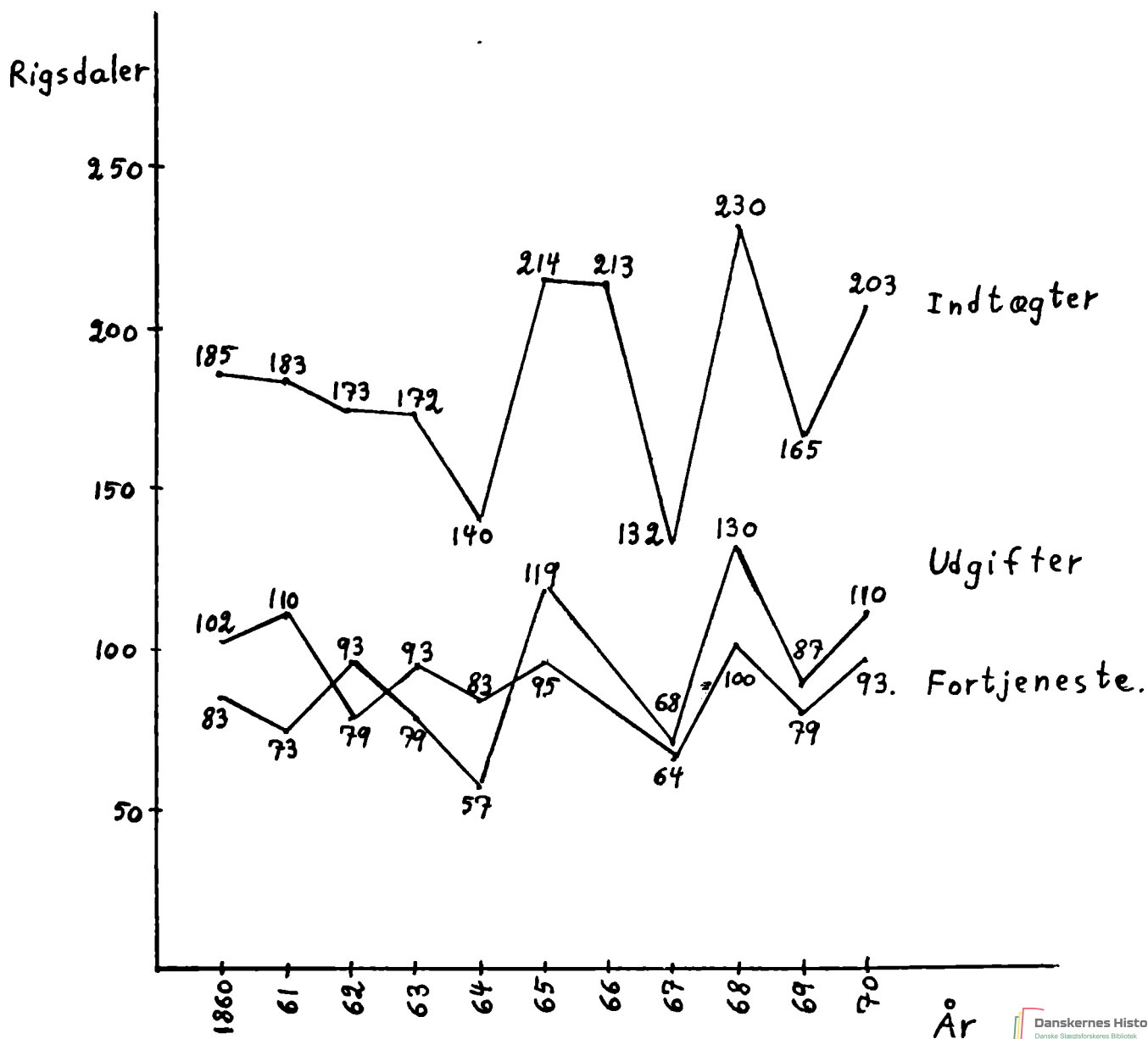
Side fra Niels Johansens regnskabsbog over nogle af indtægterne i 1862.

Økonomiske forhold

Niels Johansen og Anne Katrine Rasmussens økonomiske forhold var antagelige forholdsvis gode: De anså bl.a. ikke svigersønnen, Chris-

ten Ibsen, for "fin" nok, da han ikke ejede en gård og var søn af en indsidder og husmand. Det, at Niels, hans kone samt datteren Maren Nielsen både kunne læse og skrive, tyder heller ikke just på fattigdom. Endelig beboede han (1890) en gård på Asferg Østerhede, der efter stedsnavnet at dømme ganske vist ikke lå på den bedste jord, men Niels benævnes trods alt "Agerbruger" og altså ikke husmand eller indsidder.

Den af Niels Johansen førte regnskabsbog indeholder en del oplysninger om familiens økonomi. Disse oplysninger er søgt indarbejdet i nedenstående koordinatsystem, idet indtægter, udgifter og fortjeneste er afbildet i hele rigsdaler:

Som det ses af kurverne, var der til tider ret store udsving i både indtægter og udgifter. 1864 og 1867 er markeret med et tydeligt dyk både hvad indtægter og udgifter angår. Krigen 1864, hvori Niels Johansen deltog, har nok skylden for nedgangen samme år, hvorimod 1867-nedgangen er sværere at forklare.

Ser vi derimod på kurven over fortjenesten, er den præget af mere moderate udsving. Året 1864 viser sig alligevel ikke at have været så dårligt endda. De 83 rigsdaler i 1864 var langt fra det dårligste resultat, hvad overskud angik i den illustrerede periode. Overskuddet i 1867 er dog meget lavt. Det var -stadig af ukendte årsager- det dårligste år for Niels Johansen og hans familie.

Fælles for de tre kurver er dog, at de følges nogenlunde ad med undtagelse af 1861. Det kunne tyde på, at Niels Johansen 1861 hævdede prisen på sine salgsvareer noget. Huerne er tydeligt noget dyrere sammenlignet med priserne året før. Dette giver sig udslag i et fint regnskabsår med hele 110 rigsdaler i overskud, til trods for indtægter og udgifter er faldet. Antallet af bestillinger var i 1860 og 61 henholdsvis 175 og 138. Der var altså her også tale om en nedgang, men alligevel blev 1861 det bedste regnskabsår i 1860'erne.

Da social status, men også ens økonomiske muligheder, ofte nedarves fra forældrene -især i tidligere tider- er det interessant at betragte Niels Johansens forældre og svigerforældres økonomiske forhold:

Hvad hans forældre angår ernærede de sig dels som vævere og dels af deres husmandssted "Stokbro" i Asferg, som de vel at mærke selv ejede så tidligt som i 1831. Niels Johansens familie må nærmest betegnes som en mellemting mellem en husmandsfamilie og en gårdmandsfamilie.

Anne Katrine Rasmussens forældre var for faderens vedkommende smed -en meget anset bestilling i landsbysamfundet- og for Anne Katrines mors vedkommende af bonde og gårdmandsslægt langt ned i 1700-tallet.

Først da forstår man til fulde, hvorfor Kristine Ibsens forældre (Christen Ibsen og Maren Nielsen) ikke uden videre kunne gifte sig.

Niels Johansen og Anne Katrine Rasmussens "hjemmeindustri"

Som nævnt vævede Niels Johansen, og hans kone syede. De havde en helt lille hjemmeindustri på Asferg Østerhede, og hvad de fortrinsvis fabrikerede giver den ovenfor ofte omtalte regnskabsbog svar på. En gennemgang af regnskaberne fra året 1862, der ifølge kurverne i koordinatsystemet vel nærmest kan karakteriseres som et gennemsnitsår, gav følgende resultat:

<u>Huer og hatte</u>	84 stk
<u>Kapper</u> , dvs en type hovedbeklædning, der tidligere var ret moderne, men i dag kun bæres af enkelte oversygeplejersker og stuepiger. (Kristine Ibsens farmor, Christine Christensen bærer på et foto en sådan "kappe")	29 stk
<u>Hætter</u>	14 stk
<hr/>	
Hovedbeklædninger ialt	127 stk
Kjoler	11 stk
Hatforme (?)	4 stk
Forklæde (?)	1 stk
<hr/>	
I alt ca	143 stk,
idet der tillige solgtes nogle bånd mv.	

Ca 90 % af produktionen bestod, som det ses, af diverse hovedbeklædninger. Der var faktisk tale om en ret pæn hjemmeindustri, idet Niels Johansen og hans kone i nævnte gennemsnitsår (1862) fik syet og solgt et produkt, fortrinsvis huer og hatte, hver anden dag, når søn- og helligdage undtages. Denne hjemmeindustri kørte sandsynligvis på sit højeste gear i de mørke nætters tid af hensyn til landbruget. - Konklusionen af alt dette må være: Niels Johansen og hans kone var arbejdsomme og meget flittige folk.

Krigen 1864

Niels Johansen deltog i krigen 1864 og skal ifølge familietraditionen have fungeret som "Tolk" og have været dygtig til at tale tysk.¹⁵⁾ Hærens Arkiv mener, at hvis han har været "Tolk", kan forklaringen kun være den, at han har kunnet tale tysk og derfor blev anvendt som oversætter ved afhøring af tyske krigsfanger.¹⁶⁾

Med hjem fra krigen havde Niels sin sabel. I Læsten (dvs 1902-07) afmonterede han desværre klingens og smed den væk, da den var rusten. Håndtaget eksisterer imidlertid endnu, og der står:

B C

S.N. 197

Håndtaget ender i et løvehoved og består af et gulligt metal. Tidligere var det omviklet med læder:

Niels Johansen fyldte 37 under krigen, og var derfor ikke medlem af den stående hær. -dvs selve den danske hær- da hærens ældste soldater højst måtte være 30 år gammel. Fra det 30. til det 45. år var datidens mænd henvist til de såkaldte forstærkningsstyrker. Ved et krigsudbrud var det den danske regerings hensigt at mobilisere dette forstærkningsmandskab dog fortrinsvis de yngre årgange, dvs mænd i begyndelsen af 30'erne. Dette skete i foråret 1864.¹⁷⁾

Hvorvidt Niels Johansen blev indkaldt som 37 årig til forstærkningsstyrkerne, eller om han deltog i krigen som frivillig, vides ikke, men at han deltog er sikkert. Han var ret stolt af sin deltagelse i krigen og snakkede i barnebarnet Kristine Ibsens barndomshjem i Læsten tit om 1864.

Han havde godt 10 år før aftjent sin værnepligt ved 5. Bataljon.¹⁸⁾ D 12/11 1850. -en lille måneds tid før afslutningen af "3-årskrigen" mod Prussen og den slæsvig-holstenske oprørshær, hvor Danmark vandt efter hårde kampe- blev Niels Johansen indkaldt til militærtjeneste. I

lægdsrullen er hans højde angivet som "61 $\frac{1}{4}$ Tomme" (ca 160 cm).¹⁹⁾ Til sammenligning kan anføres, at gennemsnitshøjden for danske infanterister omkring 1848-50 var 166 cm.²⁰⁾ Niels Johansen var med andre ord lidt under gennemsnittet, hvad højden angik.

Forfatteren bad i efteråret Hærens Arkiv i København undersøge stambøgerne for 5. Bataillon årgang 1850, men forgæves. Yderligere oplysninger om Niels Johansens soldatertid i begyndelsen af 1850'erne er det nok meget svært at finde.²¹⁾

Jagtture med forfatteren og præsten Steen Steensen Blicher

I sin ungdom gik Niels Johansen på jagt med bl.a. St St Blicher, der var præst i nabosognet Spentrup til sin død 1848. Niels har med andre ord været højst 21 år, da han gik på jagt med Blicher.²²⁾

Niels var en meget ivrig jæger. Da han blev ældre og samtidig "gik i barndom", påstod han endda, at jagthunde kunne lugte, at han var gammel jæger.²³⁾

Niels Johansens sidste år i Læsten ca 1902-07

Til belysning af hans sidste leveår anbefales det varmt at læse beretningen om Kristine Ibsens barndomshjem i Læsten (se "Kristine Ibsen, nr 1").

En lille episode, som gentog sig meget ofte, vil det her være på sin plads at referere. Episoden eller episoderne er blevet fortalt af barnebarnet Kristine Ibsen godt 70 år efter (1978) til forfatteren. Fortællingen kan være med til at kaste lys over endnu en side af Niels Johansens natur: Hver aften ventede han på, at uret på væggen skulle slå. Det skulle slå på et bestemt klokkeslet, før han ville trække det op. Det hændte ofte, at han dermed kom til at stå foran uret og vente et stykke tid på slagene.²⁴⁾

Niels døde i sin seng i datteren og svigersønnens husmandssted i Læsten d 10/7 1907, mens Kristine Ibsen og andre af husmandsstedets kvinder hængte vasketøj til tørre på buskene. Niels's datter græd i modsætning til hans kone. Det hele foregik iøvrigt "uden større hal-løj".²⁵⁾

Født d 29/2, -på skuddag-, 1836 i Asferg sogn.

Døbt d 4/4 1836 i Asferg kirke. Hendes moder blev samme dag introduceret i kirken.

Gift d 30/4 1859 i Asferg kirke med Niels Johansen, der ejede et "Sted paa Asferg Østerhede. Selv boede hun hjemme hos forældrene på "Østerhede" arbejdende som "Skræder-Pige". Anne Cathrine og Niels Johansen må have kendt hinanden fra barnsben af på Asferg Østerhede. - Godt 5 måneder efter vielsen fødtes deres førstefødte.

Død d 22/12 1915 i "Norge" i den nordlige del af Læsten sogn.

Forholdet mellem Anne Katrine og barnebarnet Kristine Ibsen.

Forholdet mellem Anne Katrine og Kristine Ibsen var ualmindelig godt. Anne Katrine kom til Læsten ca 1902 sammen med sin mand for at bo i Kristine Ibsens forældres husmandssted, og det blev indledningen til et 13-14 årigt godt forhold, hvor Anne Katrine bl.a. fortalte barnebarnet mange historier om sin ungdom og sit liv. Den lille pige elskede at lytte til disse beretninger.

Om aftenen sang Anne Katrine ofte, mens hun syede. Hun sang så godt, at mange af Læstens unge forsamledes i det lille husmandssted for at høre hende synge og selv bidrage med et par strofer.

Da Anne Katrine døde -Kristine var lige blevet konfirmeret- blev hun begravet på Læsten kirkegård syd for kirken ved siden af sin mand. Gravstedet fik aldrig en sten og er i dag sløjfet. Efter begravelsen turde Kristine Ibsen ikke gå ind i det værelse, hvor bedstemoderen var død. Kristine vågnede endvidere flere nætter og syntes, at hendes bedstemor sad henne i sin stol, og at hun klaprede med sine forlorne tænder.²⁶⁾

Kristine Ibsens
oldeforældre

Nr 8: IB JØRGENSEN

Døbt d 12/10 1777 i Ravnstrup kirke vest for Viborg.¹⁾

Gift 1823 i Romlund kirke (vest for Viborg) med Mette Johanne
Nielsdatter. Ib var da ca 46 år gammel.

Død 1837 i Romlund sogn.

Børn²⁾

1. Jørgen Ibsen født ca 1827.

* 2. Niels Ibsen født 1830.

3. Mette Marie Ibsdatter født ca 1833. I 1845 boede hun sammen med moderen og mormoderen i Romlund By. Moderen betegnes som "Almisselem".³⁾

Profession og bopæl

Ved sønnens fødsel i 1830 benævnes han "Indsiddet", dvs husmand. I 1834 benævnes han "Inderste og Dagleier" bosiddende i det 10. hus i Romlund sogn.⁴⁾ Iøvrigt boede svigermoderen, Mette Sørensdatter, hos Ib og hans familie som "Enke og Almisselem" i 1834.

Ib og hans familie har med andre ord levet i magre kår. De har antagelig levet af et jordløst husmandsbrug, hvor de måtte slide for føden på de nærliggende gårde, hvis der i det hele taget var arbejde at få her. Det er iøvrigt lidt af en gåde, hvorfor Ib levede under disse sociale og økonomiske kår, idet han var gårdmands søn fra "Hallum" i Ravnstrup, en ikke helt lille gård.

Nr 9: METTE JOHANNE NIELSDATTER

Døbt d 4/11 1802 i Romlund kirke.

Gift 1823 med Ib Jørgensen i Romlund kirke. *

Død efter 1850, hvor hun boede i det 18. hus i Romlund By som "Enke og Almisselem" sammen med hendes mor.⁵⁾

Født ca 1782, idet han dør i 1844 62 år gammel.

Gift antagelig før 1825, idet en datter fødes nævnte år. Han blev gift med Margrethe Christensdatter.

Død d 29/11 1844, 62 år gammel, i Hammershøj sogn vest for Læsten.

Børn⁶⁾

1. Marie født ca 1825.

2. Niels født ca 1826.

3. Dorthe Marie født ca 1828.

4. Ane født ca 1829.

5. Karen født ca 1831.

6. Christiane født ca 1833.

* 7. Christine Christensen født i Hammershøj sogn d 2/7 1837.

Profession

Husmand og daglejer i Hammershøj sogn.⁷⁾

Bopæl

I 1801 ses Christen ikke at bo i Hammershøj sogn ligesom han heller ikke er født i sognet.⁸⁾

I 1834 bor han i Hammershøj sogn i et hus -det 23.⁹⁾

Slægtninge til Christen Møller?

I 1834 bor en "Enke og Almissem" Dorthe Thomasdatter (81 år dvs født ca 1753) hos Christen og hans familie. Efter hendes fornavn at dømme kan der være tale om en slægtning. Hun er muligvis Christens mor eller svigermor.¹⁰⁾

Nr 11: MARGRETHE CHRISTENSDATTER eller GRETHE CHRISTIANSDATTER

Født ca 1794-95, idet hun dør i 1864 i en alder af 69 år. Hvor hun er født samt forældrenes navne har det været umuligt at konstatere. Tjele sogn er i en kilde nævnt som en mulighed, men i kirkebogen for Tjele nævnes ingen af ovennævnte navn født 1794-95.¹¹⁾ - I en anden kilde er nævnt Vorde sogn nord for Viborg som et muligt fødested.¹²⁾ I kirkebogen for Vorde nævnes en Karen Jensdatter af Kogenstrup, som føder en "uægte" pige, dvs uden for ægteskabet, navngivet "Margrethe". Hvor vidt der er tale om Margrethe Christensdatter er uvist.

Gift antagelig før 1825, idet en datter fødes det nævnte år. Margrethe blev gift med husmand Christen (Nielsen) Møller.

Død d 18/3 1864, i en alder af 69 år, i Hammershøj sogn.

Nr 12: JOHANNES LAURSEN, JOHANNES LAUSTSEN ell. "JOHANNES I STOKBRO"

Født antagelig d 28/6 1790 i Mariager. Som barnefader udlagdes "geworbene Soldat", dvs hvervet soldat, Hendrich fra Aalborg. Moderen var Ingeborre Hansjørgensdatter, der tjente hos en Laust ....¹³⁾ Johannes Laustsen fik med andre ord sit efternavn efter moderens arbejdsgiver.

Gift antagelig før 1827, idet en søn fødtes det nævnte år. Gift med Kirsten Jensdatter, der var fra egnen øst for Randers.

Børn

* 1. Niels Johansen født d 22/2 1827. Han må have været enebarn.¹⁴⁾

Profession

I 1834 benævnes han "Husmand, lever af sin Jordlod" og godt 10 år senere "Væver, lever af sin Jordlod".¹⁵⁾ Hustruen benævnes tillige i 1834 "Wæverske". De ernærede sig med andre ord dels ved at væve og formodentlig sy for folk -en levevej sønnen Niels Johansen videreførte- og dels ved husmandsbrug. Johannes ejede selv bostedet "Stokbro" omgivet af lidt jord og behøvede oven i købet ikke at arbejde som daglejer på de omkringliggende større gårde. Stokbros areal var i underkanten af, hvad en familie kunne leve af, men den manglende indtjening fra jorden skaffede Johannes og hans kone ved at væve og sy for folk.

Familien var nogenlunde heldigt stillet økonomisk. De havde således folk i deres tjeneste: I 1834 nævnes en ugift tjenestepige, Ane Marie Jensdatter, 23 år gammel samt den 72 årige enke, Ingeborg Hansdatter, Johannes's mor. Godt 10 år efter tjente ugifte væverpige Birgitte Nielsine Mogensen, 18 år gammel hos Johannes.¹⁶⁾

Bopæl

Født 1790 i Mariager. I 1801 ses Johannes ikke at bo i Mariager, men hvor han og moderen ellers opholdt sig, vides ikke.¹⁷⁾

Boede før 1831 med sin kone i Hvidsten, Gassum sogn.

D 5/7 1831 ankom Johannes med sin familie til Asferg, hvor han havde

købt ejendommen "Stokbro" beliggende på Asferg Østerhede godt 2 km fra Asferg By i østlig retning mod Hvidsten.¹⁸⁾

Familie til Johannes Laustsen ?

I 1831 ankom den 25-årig Kirsten Marie Lausdatter til Asferg. Som håndtering nævnes "Johannes i Stokbro", dvs hun flyttede ind hos Johannes. Pigen kom fra Lem nord for Randers, og efternavnet antyder måske et slægtskab med Johannes f.eks. et bror-søster forhold.¹⁹⁾

Nr 13: KJERSTEN JENSDATTER eller KIRSTEN JENSDATTER

Født d 23/6 1793 i Albæk sogn øst for Randers nærmere bestemt Westrup.

Hun var "uægte" født, dvs født uden for ægteskabet, som datter af Kirsten Jensdatter i Westrup. Som barnefader udlagdes nabosønnen, der var søn af en selvejerbonde, Jens Sørensen.²⁰⁾

Døbt d 30/6 1793.

Gift med husmand og væver Johannes Laustsen antagelig før 1827, hvor en søn fødes.

Nr 14: RASMUS SØRENSEN Smed

Døbt d 6/4 1791 i Tirstrup sogn. Båret til dåben af en Ane Catri-
ne Rasmusdatter. Faddere var: Anders Madsen,
Mads Andersen, Søren Sørensen og Søren Tygge-
sen.²¹⁾

Trolovet d 13/3 1831 i Kousted med Maren Jønsdatter af Kousted.

Gift d 31/3 1831 i Kousted kirke. Forlovere var Rasmus Nielsen og
Søren Povelsen.

Død d 24/7 1851 i Asferg sogn, da datteren Anne Katrine Rasmussen
kun var ca 15 år. Hun kunne netop erindre, at
hendes far (1851) faldt ned fra en vogn fyldt
med tørv og brækkede halsen, hvilket Anne Katri-
ne fortalte sit barnebarn, Kristine Ibsen, i pe-
rioden 1902-15.²²⁾

Børn

1. Mette Kjerstine Rasmussen født i Kousted ca 1830.
2. Ane Marie Rasmussen født i Kousted ca 1833.
- * 3. Ane Katrine Rasmussen født i Asferg 1836.
4. Jens Rasmussen født i Asferg ca 1844.²³⁾

Profession

Rasmus Sørensen var ifølge Asferg sogns kirkebog 1836 "Smed". I
1845 anføres, at han "lever af sin Jordlod, driver tillige Smed".²⁴⁾

Bopæl

Han fødtes 1791 i Tirstrup sogn på Djursland. I 1801 boede han her
stadig.²⁵⁾

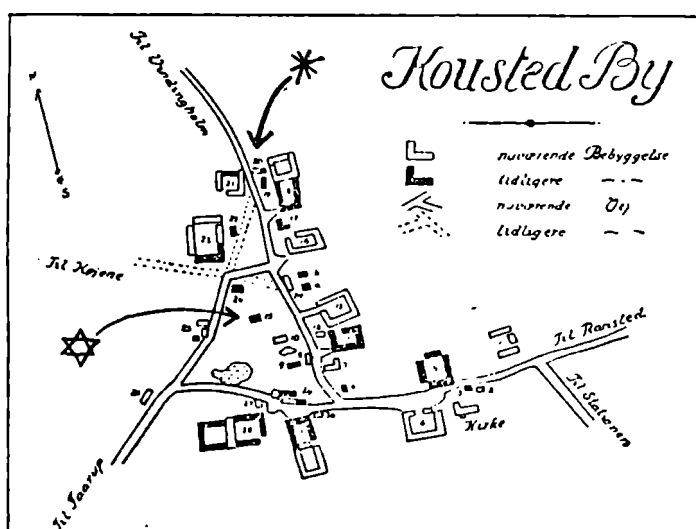
18..-1824 tjente han i Randers.²⁶⁾

1824-25 tjente han i Tjørby, Gimminge sogn øst for Randers hos en
vis Christian Mönster.²⁷⁾

D 29/5 1825 - 1/5 1827 var Rasmus Sørensen smed i Nebstrup, Vind-
blæs sogn øst for Mariager.²⁸⁾

D 1/5 1827 flyttede han til Kousted.²⁹⁾ Ved ankomsten tjente han

først en Niels Pallisen i Terp (Kousted sogn), men nævnes også som smed i Kousted.³⁰⁾ Her blev han gift 1831 og fik et par børn her, det sidste ca 1833. Indtil ca 1835 boede han med sin familie i et hus, der den dag i dag er beliggende på venstre hånd, når man kører ind i Kousted By ad den nordlige indfaldsvej.³¹⁾

Nr 20 (*)
Rasmus
Sørensens
hus

Nr 15 (☆)
Rasmus
Sørensens
smedie.

Ca 1835 flyttede familien fra Kousted By til Asferg, hvor de slog sig ned på Asferg Østerhede.³²⁾

Rasmus Sørensen som bysmed i Kousted By ca 1830 - ca 1835

Bysmeden var en respekteret og ret anset mand i sognet. Gårdmændene sørgede for, at forholdene for Rasmus var så gode som muligt. De sørgede bl.a. for, at Rasmus fik en fribolig, hvilket var en væsentlig del af en landsbysmeds løn.³³⁾

Enhver, som ønskede et smedearbejde udført, måtte selv medbringe brændsel og jern samt lade en karl medfølge til at svinge forhammeren eller holde hesten. Smeden stillede herefter sine tekniske og faglige færdigheder samt sit værktøj til rådighed.³⁴⁾

I 1834, mens Rasmus Sørensen var smed i Kousted, var smedien byg-

get sammen med fattighuset og forsamlingshuset -nr 15 på bykortet ovenfor. Bygningen lå på såkaldt "Gadejord", dvs på sognets fællesareal i midten af landsbyen. I 1877 nedbrændte denne smedie.³⁵⁾

Rasmus Sørensens bolig lå i den vestlige ende af den bebyggelse, der på nævnte bykort er betegnet som nr 20. I 1836, efter Rasmus og hans familie netop havde forladt Kousted, opførte bønderne en ny bolig til Rasmus Sørensens efterfølger. Denne bolig er betegnet nr 10 og ligger i bymidten.³⁶⁾ Rasmus Sørensens privatbolig (nr 20) havde måske selv efter datidens standard været for ringe? Muligvis rejste Rasmus netop derfor fra sognet til en stilling i Asferg, hvor bønderne her kunne tilbyde Rasmus bedre forhold bl.a. i form af en bedre fribolig.

Nr 15: MAREN JENSDATTER

Født d 1/2 1810 i Kousted sogn syd for Asferg. Hun var gårdmandsdatter. - Vaccineret d 18/6 1810 af Simony.³⁷⁾

Trolovet d 13/3 1831 i Kousted med Rasmus Sørensen Smed.

Gift d 31/3 1831 i Kousted kirke.

Kristine Ibsens
tipoldeforældre

Født ca 1725, idet han ved sin død er 59 år gammel.

Gift med Maren Ibsdatter i Hallum antagelig før 1762, hvor en søn fødes. Jørgen gifter sig til Hallum-gården.¹⁾

Død 1784.

Begravet d 22/8 1784 i en alder af 59 år i Ravnstrup sogn.

Børn²⁾

1. Peder Jørgensen født ca 1762. Efter faderens død overtog han "Hallem" som "Bonde og Gårdbeboer". Han var da ugift.
2. Christen Jørgensen født ca 1768. I 1787 tjener han på gården hos den ældre broder.
3. Anna Kirstine Jørgensdatter født ca 1774. I 1787 tjener hun på gården.
4. Maren Jørgensdatter født ca 1776.
- * 5. Ib Jørgensen født 1777. I 1787 tjener han på gården.

Bopæl og profession - "Hallum"-gården

Jørgens fødested har det været umuligt at konstatere, men det vides, at han før 1762 gifter sig til gården "Hallem" eller Hallum (også kaldet Holmgaard), der er beliggende i den østlige del af Ravnstrup sogn vest for Viborg. I 1787 benævnes gården den anden af de to Hallem-gaarde.³⁾ De to gårde er afbillede i Pontoppidans gamle atlas fra 1768 her gengivet på omstående side.⁴⁾

Gården er meget gammel. Den nævnes allerede i 1440.⁵⁾ Den ældst kendte gårdbeboer i "Halum" er en Niels Lassen, som nævnes i 1603 henholdsvis 1617 i en dom afsagt på Viborg Landsting.⁶⁾ Muligvis er der her tale om den ældst kendte af Kristine Ibsens forfædre?

I 1682 udgjorde de to Hallum-gårde vist nok én på i alt 63,9 tdr land dyrket areal, hvilket efter datidens forhold var en ret stor gård.⁷⁾ Senere blev gården delt i to.

Nr 18: NIELS HANSEN af Romlund

Født i sidste halvdel af 1700-tallet.

Gift med Mette Sørensdatter antagelig før 1802, hvor en datter
fødes.

Død før 1834.⁸⁾

Børn bl.a.

* Mette Johanne Nielsdatter, der d 4/11 1802 bæres til dåben i Romlund kirke af en Johanne Espersdatter fra Almind.

Profession og bopæl

Niels Hansen var husmand.⁹⁾

Han flyttede sammen med sin kone til Romlund sogn 1801 eller 02.¹⁰⁾

Niels Hansens familie bl.a. konen og datteren betegnes senere "Almisselem" og "Enke og Almisselem".¹¹⁾ De boede i et formentlig lille hus i Romlund By.¹²⁾ Der er ingen grund til at tro, at forholdene har været ret meget bedre, da Niels Hansen levede. Familien levede med andre ord under ret fattige forhold.

Nr 19: METTE SØRENSDATTER eller METTE SØRENSEN SKYT

Født 1767 eller 68 i Romlund sogn nordvest for Viborg.¹³⁾

Døbt d 31/1 1768.

Gift med Niels Hansen antagelig før 1802, hvor en datter fødes.

Død d 26/3 1854 i Romlund i en alder af 85 år.

Bopæl før ægteskabet og som enke

Født 1767 eller 68 i Romlund sogn. *

I 1787 og 1801 bor hun ikke i sognet, muligvis fordi hun tjener i andre sogne.¹⁴⁾

I 1801 eller 02 vender hun tilbage til Romlund som gift og bor her til sin død. Senere, i hvert fald fra 1834, bor hun hos datteren og svigersønnen som "Aftægtskone" og "Enke og Almisselem".¹⁵⁾

Nr 24: Geworbene Soldat HENDRICH fra Aalborg

Udlagt som barnefader i Mariager d 28/6 1790 til en søn født af
Ingeborre Hansjørgensdatter.

Børn bl.a.

1. Johannes Laustsen født 1790.

Profession og bopæl

I 1790 betegnes han "geworbene Soldat" fra Aalborg, dvs hvervet soldat.¹⁶⁾ Hendrichs oprindelige hjemsted, fødested endsige nationalitet kendes ikke. Det er ikke usandsynligt, at han var udlænding, hvilket som regel var ensbetydende med tysker.

Hendrich må have tilhørt det regiment i Jylland -der var i alt 5- som var hjemmehørende i Ålborg. Det bestod dels af hvervede (geworbne, bl.a. Hendrich) og dels af landsoldater (dvs udskrevne bønderfolk).¹⁷⁾

Hans regiment var et fodfolksregiment og kaldtes omkring 1785 "Aalborgske Infanteriregiment" og nogle få år efter (vist nok fra 1789) "3. Jydske Infanteriregiment".¹⁸⁾

De hvervede soldaters kår før 1784 var meget elendige. Soldaterne udgjorde faktisk en del af det allerfattigste samfundslag i datidens Danmark.¹⁹⁾ Forholdene bedredes dog noget i slutningen af 1700-tallet, men helt op til 1800 -og også mens Hendrich var soldat- var forholdene meget ringe. Således døde i perioden 1780-1800 i gennemsnit 15 soldater fra Hendrichs regiment årligt, hvilket selv i datiden var meget.²⁰⁾

Der kan derfor næppe herske tvivl om, at Hendrich var fattig og levede under kummerlige forhold. - Soldater var som regel afskåret fra at kunne gifte sig. De kunne simpelt hen ikke brødføde en familie. Hendrich og Ingeborre Hansjørgensdatter blev vel bl.a. som følge heraf heller ikke gift.

Født ca 1759 eller 1762.²¹⁾

* Føder en søn d 28/6 1790 (Johannes Laustsen) i Mariager. Hun benævnes "Ingeborre Hansjørgensdatter", og som fader til hendes barn udlægges geworbene Soldat Hendrich fra Aalborg.

Gift, men mandens navn er ukendt. Hun anføres nemlig senere (1834) som "72-årig Enke" i en folketælling.

Død d 28/6 1837 i Asferg sogn. Hun var da under "Fattigforsørgelse af Mariager sogn", men opholdt sig hos sønnen i Asferg. Hun kaldes da "Ingeborg Hansdatter".

Begravet d 4/7 1837 i Asferg. Skifteattest udfærdiget d 30/6 og en ligsynsattest (?) af 2/7.

Bopæl

Efter 1787, men før 1790, flyttede hun til Mariager, hvor hun boede hos en Laust .....²²⁾ Hun må have levet i Mariager en del år helt frem til omkring 1830, idet hun f.eks. i 1834 benævnes som fattigforsørget af Mariager sogn.

I 1834 (måske fra 1831) boede hun i "Stokbro" i den østlige del af Asferg sogn hos sønnen og svigerdatteren.²³⁾

Født 1771 i Westrup, Albæk sogn øst for Randers.

Døbt d 6/10 1771. Han blev båret af Christen Hvass' hustru. (Angående "Christen Hvass" se nedenfor).²⁴⁾

* Udlagt som barnefader til en pige (Kirsten Jensdatter) født af den på nabogården tjenende og adopterede forældre-løse, Dorthe Rasmusdatter. Deres lille pige, Kirsten, fødtes d 23/6 1793. - Dorthe boede hos morbroderen, den foromtalte Christen Hvas. Han ejede en gård i Vestrup, der var nabogård til Jens Sørensen Skjødts fars. - Til trods for, at Christen Hvas i 1771 som nævnt spillede en vis rolle ved Jens Sørensens dåb, og til trods for, at Dorthe Rasmusdatter nærmest må betegnes som datter af gårdmand Christen Hvas bosiddende klods op ad Skjødt-familiens gård, blev der ikke arrangeret bryllup mellem de to unge mennesker, hvilket kan undre. Kort tid efter gifter Jens Sørensen Skjødt sig i stedet med en anden:

Gift 1. gang d 13/3 1794 i Albæk kirke med Anne Andersdatter. Hun døde i Albæk sogn 9/9 1824.

Gift 2. gang 1825 med Karen Jensdatter Ladekarl fra nabosognet Gimminge. Hun døde 16/4 1876 i Albæk godt 28 år efter sin mand.

Død d 17/3 1848. i Albæk sogn.

Børn

- * 1. Kirsten Jensdatter født "Uægte" d 23/6 1793. Moderen var som nævnt Dorthe Rasmusdatter.
2. Maren Jensdatter født 1794.
3. Kirsten Jensdatter født 1796.
4. Maren Jensdatter født 1804.
5. Søren Jensen Skjødt født 1830. Han arvede som eneste søn gården.
6. Ane Jensdatter født 1835.

De 6 børn er alle født i Vestrup, Albæk sogn. Nr 2-4 var af første ægteskab, nr 5-6 af det andet.

Profession og bopæl

I 1801 kaldes han "Bonde og Gaardbeboer" i Vestrup, Albæk sogn.²⁵⁾ Gården havde han overtaget efter faderen, der 1793 benævnes "Selvejer i Vestrup" og som 1801 boede til aftægt hos Jens Sørensen.²⁶⁾

Efter Jens Sørensens død 1848 drev hans hustru af andet ægteskab gården videre, indtil den eneste søn, -Søren Jensen Skjødt (f. 1830)- kunne overtage gården, som forøvrigt stadig er i Skjødt-slægtens eje.²⁷⁾

Jens Sørensen Skjødts økonomiske og sociale status, som han arvede efter faderen, var forholdsvis god. Han var en velstillet bonde og havde således f.eks. 1840 ifølge folketællingen ikke færre end 7 tjenestefolk i sit brød!

Nr 27: DORTHE RASMUSDATTER

Født 1767.²⁸⁾

Døbt d 12/7 1767 i Harridslev nordøst for Randers.²⁹⁾

En datter fødes 1793 med den senere gårdmand Jens Sørensen Skjødt i Vestrup som barnefader. Fødselen foregår i Vestrup, Albæk sogn. - Jens Skjødt og Dorthe blev som nævnt ovenfor under "Nr 26 Jens Sørensen Skjødt" ikke gift. Årsagen er måske, at Dorthes far vistnok var "jordløs Husmand" af profession. Dog var Dorthes mødre-neslægt gårdmandsslægt fra Vestrup.

Bopæl

Født 1767 i Harridslev nordøst for Randers. I 1772, endnu mens hun kun var ca 5 år gammel, døde faderen her, og inden Dorthe var fyldt 20, døde også moderen, hvorfor morbroderen og iøvrigt fadder ved Dorthes

dåb trådte til og adopterede den unge pige.³⁰⁾

Kort før 1787 flyttede Dorthe derfor til Vestrup i Albæk sogn for at rykke ind i morbroderen, Christen Jensen Hvas' gård. Endnu i 1793 boede hun her.³¹⁾

Dorthes videre skæbne efter mødet med nabogårdens Jens Sørensen Skjødt 1792-93 kendes desværre ikke.

Født ca 1759.³²⁾

Trolovet d 17/6 1790 i Tirstrup sogns præstegård med Karen Christensdatter.

- * Gift 1. gang (?) d 1/10 1790 i Albøge kirke nord for Tirstrup.³³⁾
 Gift 2. gang (?) med en Karen Mortensdatter. (Muligvis er "Karen Christensdatter" og "Karen Mortensdatter" identiske?).³⁴⁾

Børn

- * 1. Rasmus Sørensen født 1791 i Tirstrup.
 2. Anders Sørensen født d 1/8 1793 og hjemmedøbt. Døbt d 11/8 1793 i Tirstrup kirke.
 3. Christen Sørensen født d 26/9 1795. Dåben blev konfirmeret i Tirstrup kirke d 1/11 samme år.

Bopæl og profession

Endnu i 1787. -Søren Sørensen var da ca 28 år- boede han hos faderen i Tirstrup By. Den 28 årige unge mand var da "Nationalsoldat".³⁵⁾ I 1790 trolovedes han i Tirstrup præstegård, men vies mærkelig nok i Albøge kirke nord for Tirstrup i stedet for kirken i Tirstrup By.³⁶⁾ Søren Sørensen må dog formodes at have bosat sig i fødesognet, måske hos faderen, thi ca 10 år senere sidder han veletableret i Tirstrup By.

I 1801 var han husbond samt "Gaardmand" og "Bonde" i Tirstrup. Endvidere havde han ansat den 33 årige tjenestekarl og nationalsoldat, Hans Jacobsen.³⁷⁾

Muligvis var det fødegården, Søren Sørensen overtog i tidsrummet 1787-1801.

Søren Sørensen som "Nationalsoldat"

I 1787 var Søren udvalgt til "Nationalsoldat" (national landsoldat), dvs han var udskrevet til militærtjenesten i modsætning til de hvervede og halvprofessionelle "geworbne Soldater".³⁸⁾

Sørens efternavn: "Sørensen / Kræmer"

Søren kaldes "Søren Sørensen" i 1787, 1790, 1791 og 1795.³⁹⁾ I 1793

og 1801 -altså senere- kaldes han "Søren Kræmer".⁴⁰⁾

Det er efter en undersøgelse af de tilsyneladende to forskellige personers børn konstateret, at børnene er identiske (navn, alder mv), hvorfor "Søren Sørensen" og "Søren Kræmer" også må være identiske. Som tiden gik -med en overgangstid i midten af 1790'erne- blev "Sørensen"-efternavnet erstattet af "Kræmer". Det nye efternavn leder tanken hen på en art handelsmand, men hvorvidt denne slægtning skal have drevet handelsvirksomhed, vides ikke. Navneskiftet falder nogenlunde sammen med den formodede overtagelse af fødegården.

Det er iøvrigt meget bemærkelsesværdigt, at naboen til Søren Sørensens fars gård i 1787 hedder "Jens Kræmer".⁴¹⁾ Dette er forfatteren en gåde, da jeg ikke har kunnet bevise noget slægtskab mellem Søren Sørensen/Kræmer og naboen Jens Kræmer. Knap 10 år efter bærer Søren Sørensen samme efternavn som naboen.

Nr 29: KAREN CHRISTENS DATTER

Født i slutningen af 1700-tallet, men da hun ikke ses født hverken i Tirstrup eller Albøge sogne, ender denne gren af slægten med Karen Christensdatter.

Trolovet d 17/6 1790 i Tirstrup sogns præstegård med Søren Sørensen.
Gift d 1/10 1790 i Albøge kirke.⁴²⁾

Nr 30: JENS POULSEN

Født ca 1771.⁴³⁾

Gift med Ane Thomasdatter antagelig før 1810, hvor en datter fødes.

Død efter 1834.⁴⁴⁾

Børn⁴⁵⁾

*

1. Maren Jensdatter født 1/2 1810 i Kousted.

2. Thomas Jensen født ca 1811.

3. Kirstine Jensdatter født ca 1815.

4. Benedicte Jensdatter født ca 1819.

5. Pouline Jensdatter født ca 1821.

Profession og bopæl

Jens Poulsen var gårdmand i Kousted sogn nordvest for Randers. I 1831 kaldes han "Udflytter-gaardmand".⁴⁶⁾

Han er ikke født i sognet, men må være flyttet til Kousted i perioden 1801-10.⁴⁷⁾

Nr 31: ANE THOMASSDATTER

Født ca 1779-80.⁴⁸⁾ Hun er antagelig født i Kousted sogn, da forældrene boede her. Dåben er dog ikke fundet i kirkebogen, da bogen er meget svær at tyde omkring 1780.

Gift med Jens Poulsen i perioden 1801-10.⁴⁹⁾

Død efter 1834.⁵⁰⁾

†

Kristine Ibsens
tiptipoldeforældre

Nr 34: IB .....

Født antagelig i perioden 1700-15. ¹⁾

Børn bl.a.

*

1. Maren Ibsdatter født 1734 i Hællem.

Profession og bopæl

Gårdmand i "Hallum"-gården i den østlige del af Ravnstrup sogn vest for Viborg. ²⁾ Muligvis er Ib ..... i familie med den i 1603 på "Halum" levende Niels Lassen. ³⁾

Nr 38: SØREN SCHÜTT i Romlund

Født i midten af 1700-tallet. ⁴⁾

Børn bl.a.

*

1. Mette Sørensdatter Skyt døbt 1768 i Romlund.

Profession og bopæl

Søren Schütt boede i Romlund i 1768, men hans profession er ukendt. Imidlertid kan vi måske få et fingerpeg om den, idet det vides, at datteren giftede sig med en husmand.

Nr 52: SØREN SCHJØT / SØREN SKIÖDT af Westrup / SØREN JENSEN / SØREN JENSEN SKJØT:

Født sidst på foråret 1724 i Mejlby, Linde sogn nordøst for Randers.

"Holdt over dåben af den unge Peder Skjødtes kone og med hende gik Lars Christensens kone".

Faddere var Niels Schytt (farfaderen ?), Peder Schyt (farbroderen ?) og Giertrud Olufsdatter.

Gift d 12/2 1766 i Albæk kirke med enke i Vestrup, Kirsten Andersdatter. Søren flyttede i den anledning fra sin fødegård i Mejlby til Vestrup. - Brudgommen var næsten 42 år gammel.

Død d 11/8 1807 kl 8³⁰ om formiddagen i Albæk sogn 84 år gammel.

Begravet d 16/8 1807.

Børn

1. Mads Sørensen født 1769. Han døde vistnok som ung, da intet vides om ham, og lillebroderen arvede fødegården efter Søren Skjøt.
2. Jens Sørensen Skjøt født 1771.

*

De er begge født i Vestrup, Albæk sogn.

Profession og bopæl

Søren Skjøt var "Bonde og Gaardbeboer i Westrup", Albæk sogn øst for Randers.⁵⁾ Han anføres som "Selvejer" dvs landmand, der selv ejede og drev sin gård.⁶⁾

Forgængereren i denne gård var en Mads Nielsen, der døde 1766. Enken Kirsten Andersdatter giftede sig meget hurtigt igen nemlig februar samme år denne gang med Søren Skjøt, der før 1766 havde drevet sin fødegård i Mejlby, Linde sogn, men nu flyttede til Vestrup, Albæk sogn.⁷⁾

Gården, der i 1700-tallet havde matrikelnummer 6 af Westrup By, Albæk sogn (i dag nr 2), var på 12 tdr 1 alb hartkorn (1767) dvs ca 43,4 tdr dyrket areal. Den blev købt til selveje ifølge skøde dateret 13/1 1767 i Søren Skjøts formand, Mads Nielsens, navn, til trods for sidstnævnte døde året før. Søren Skjøt må derfor have stået som den egentlige køber. Den meget hurtigt organiserede vielse i februar 1766 skyl-

des måske, at købsforhandlingerne var i fuld gang, hvilket den afdøde Mads Nielsens navn på skødet kunne tyde på.

Købsummen for gården, 1320 rigsdaler 88½ skilling blev betalt på den måde, at den ene halvdel af summen (641 Rdl 58½ Sk) indestod som prioritetsgæld i Randers Amtsstue, den anden halvdel (616 Rdl 80½ Sk) blev rejst ved udstedelse af et slags sælgerpantebrev, der forfaldt hver d 11/12 med 100 rigsdaler i afdrag samt 4 rigsdaler i afgift, dvs formentlig rente.⁸⁾ Gården blev købt til såkaldt "Selveje", men det var uden udbetaling og med en belåning til langt over stråtaget. Afdragene på sælgerpantebrevet må siges at have været ret store.

Økonomisk må Søren Skjøt alligevel have siddet godt i det. Han havde således 3 tjenestefolk i sin tjeneste. Landboernes forhold bedredes mærkbart i slutningen af 1700-tallet og dermed indtjeningsmulighederne, der efterhånden blev helt gode. Den store prioritetsgæld har han derfor kunnet afvikle uden de helt store økonomiske hovedbrud.

Den ovenfor skitserede ejendomshandel var typisk for 1700-tallets gårdhandeler. Mange bønder især i Jylland blev under landboreformerne i 1780-90'erne tilskyndet til at købe deres gamle fæstegårde. Godserne solgte ud af deres jorder, og landbrugets gode kår gjorde det muligt for de forhenværende fæstebønder at betale renter og afdrag på deres store gæld. Det var dog først i 1790'erne, at disse handeler for alvor kom igang. Søren Skjøt var i 1767 faktisk forud for sin tid, da han købte gården i Vestrup. Sælgeren var "Dronningborgske Rytterdistrikt", dvs staten, der i midten af 1700-tallet ejede en hel del jord bl.a. i Albæk sogn. Hele Vestrup By, der dengang bestod af 6 gårde, ejedes af rytterdistriktet, men blev for alle seks vedkommende købt til selveje på samme dag; Den 13/1 1767.

En søn, Jens Sørensen Skjøt, overtog gården efter 1793, men før 1801.⁹⁾ Gården er stadig i slægtens eje!¹⁰⁾

Nr 53: KIRSTEN ANDERSDATTER

Født 1727 i Tjærby, Gimminge sogn øst for Randers.

Gift 1. gang d 5/10 1756 i Gimminge kirke med gårdfæster Mads Nielsen Krag i Vestrup samme år som et barn fødes. Mads Krag døde 1766, men Kirsten Andersdatter blev dog kun i enkestanden omkring en måned:

* Gift 2. gang d 12/2 1766 i Albæk kirke med den næsten 42 årig Søren Jensen Skjødt fra Mejlby. Han flyttede straks fra sin fødegård i Mejlby (Linde sogn) til gården i Vestrup.

Død efter 1801.¹¹⁾

Børn af 1. ægteskab

1. Dødfødt barn 1756.
2. Karen Madsdatter født 1757. .
3. Anders Madsen født 1759.
4. Jens Madsen født 1761.
5. Maren Madsdatter født 1763. Hun benævnes (1787) "svagelig paa Forstanden".¹²⁾

Alle børnene er født i Vestrup, Albæk sogn.

▼

Nr 54: RASMUS THOMÆSEN af Harritslev

Født ca 1726, idet han dør 1772 i en alder af 46 år.

Gift 1. gang antagelig før 1762.¹³⁾ Hustruens navn er ukendt, men allerede d 16/9 1764 jordes hun i en alder af 36 år på Harritslev kirkegård.

Trolovet d 10/10 1764 -3 til 4 uger efter den første hustrus død- med gårdmandsdatter Dorthe Jensdatter af Westrup.

*

Gift 2. gang d 25/10 1764 -kun godt en måned efter den første hustrus død- med nævnte pige fra Westrup.

Død 1772 og begravet d 30/8 samme år 46 år gammel på Harritslev kirkegård.

Børn

1. Thomas Rasmussen døbt efter hellig trekonger 1763. Begravet allerede nytårsdag 1764 som den første i sognet Harritslev det år. Han var søn af 1. ægteskab, hvor moderen døde godt 9 måneder efter, muligvis i barselssengen.

*

2. Dorthe Rasmusdatter døbt d 12/7 1767. Hun var af 2. ægteskab.

Bopæl og profession

Rasmus Thomæsen betegnes "af Harritslev" og dermed bosiddende i Harridslev sogn nordøst for Randers. - I Harridslev By nævnes 1765-68 netop en "Rasmus Thomesen", der beboede 1 af de i alt 4 jordløse huse i byen. Han svarede 12 rigsdaler 24 skilling i husleje.¹⁴⁾ Der er ret god sandsynlighed for, at der her er tale om "Rasmus Thomæsen af Harritslev". Han levede med andre ord på et meget lille husmandssted eller rettere i et daglejerhus og tjente vel til føden ved arbejde på de omkringliggende gårde. - Det er dog bemærkelsesværdigt, at han blev gift med en gårdmandsdatter.

f

Nr 55: DORTHE JENSDATTER af Westrup

Døbt d 4/2 (?) 1737 i Albæk kirke.

Trolovet d 10/10 1764.

Gift d 25/10 1764 i Harridslev-Albæk sogn med enkemand Rasmus
Thomæsen af Harritslev.

Død før 1787.¹⁵⁾

Bopæl før vielsen

Ved vielsen 1764 betegnes hun "af Westrup", der er beliggende øst for Randers i Albæk sogn. Her har hun haft sin barndom.

Efter vielsen flyttede hun til Harridslev nordøst for Randers.

✧

Født ca 1731.¹⁶⁾

* Gift 1. gang antagelig før 1759, men hustruens navn er ukendt.¹⁷⁾

Hun må være død før 1787.¹⁸⁾

Gift 2. gang med en Mette Jørgensdatter.¹⁹⁾

Død efter 1787, men før 1801.²⁰⁾

Børn af 1. ægteskab bl.a.:

* Søren Sørensen født ca 1759.²¹⁾

Profession og bopæl

I 1787 boede han i Tirstrup By som "Bonde" og "Gaardmand".²²⁾

Sønnen overtog formentlig gården i 1790'erne.

†

Født ca 1718 eller 19.²³⁾ Da Kousted sogns kirkebog ikke eksisterer før 1749, kan det ikke fastslås, hvorvidt Thomas Pedersen er født og har sin afstamning her. Gift antagelig før 1780, hvor et hold tvillinger fødes.²⁴⁾ Han blev gift med Maren Larsdatter. Om dette ægteskab var Thomas' 1. eller 3., er de skriftlige kilder uenige.²⁵⁾ Men ét er sikkert: Han blev far til børn af dette ægteskab, da han var oppe i 70'erne! Ganske godt klaret.

Død efter 1801.²⁶⁾

Børn

1. Christen Thomasen født ca 1780.
- * 2. Ane Thomasdatter født ca 1780. De var tvillinger.
3. Lars Thomasen født ca 1784.
4. Ane Marie Thomasdatter født ca 1785, men død før 1801.
5. Marie Thomasdatter født ca 1792.²⁷⁾

Profession og bopæl

Thomas Pedersen kaldes 1787 "Bonde og Gaardbeboer i Kousted By", men 1801 bonde og gårdbeboer på en udflyttergård på "Kousted Mark".²⁸⁾ Tilsyneladende har Thomas og hans familie en gang i tidsrummet 1787 til 1801 nedbrudt deres bindingsværksgård i Kousted By og genopført den ude på Kousted Mark. Fordelen ved dette var, at familien derved fik samlet jorden regelmæssigt hele vejen omkring udflyttergården. Det var en rationalisering af driften.

Betegnelsen "Bonde og Gaardbeboer" dækker som regel i denne periode over, at den pågældende var selvejer, dvs selv ejede sin jord. Thomas Pedersen og hans familie må have været relativt velstillede i Kousted sogn.

Nr 63: MAREN LARSDATTER

Født ca 1751.²⁹⁾ Hun er vistnok ikke født i Kousted sogn.³⁰⁾

Gift antagelig før 1780, hvor et hold tvillinger fødes, med Thomas Pedersen.³¹⁾

¶

Kristine Ibsens
tiptiptipoldeforældre

¶

Nr 104: JENS NIELSEN SCHIØTH af Mejlbÿ

Født ca 1690 i Mejlbÿ, Linde sogn nordøst for Randers, idet han dør
i en alder af 77 år.

Gift antagelig før 1715, hvor en søn fødes. Gift med Anne Olesdatter.¹⁾

Begravet langfredag d 17/4 1767 i Linde kirkegård godt 2 måneder før
hustruen.

Børn

1. Oluf Jensen døbt søndag før påske 1715 og holdt til dåben af Oluf Andersens kone. Faddere: Poul Mortensen Krag, Jens Pedersen, Morten Poulsen og Peder Nielsen alle af Mejlbÿ.
2. Niels Jensen døbt 1720 ført til dåben af Jens Andersens kone i Mejlbÿ.
3. Else Jensdatter døbt 1721 og holdt til dåben af farbroderens kone fra Mejlbÿ. Faddere: Jens Andersens kone, Jens Pedersen og Morten Poulsen.
- * 4. Søren Jensen Skjødt døbt 1724.
5. Mette Jensdatter døbt 1726 og båret til dåben af farbroderens kone.
6. Niels Jensen døbt d 11/7 1728 og båret til dåben af konen til den unge Peder Skjødt (identisk med ovennævnte farbror, dvs bror til Jens Nielsen Skjødt ?).
7. Gjertrud Jensdatter døbt d 8/10 1730. Peder Skjødt, den formodede farbrors, hustru bærer atter et barn til dåben.
8. Dorthe Jensdatter døbt 1733 og båret af Jens Andersens hustru af Mejlbÿ.

Alle 8 børn blev født i Mejlbÿ, Linde sogn.

Profession og bopæl

Jens Nielsen Skjødt boede i den del af Mejlbÿ, der hørte til Linde sogn nordøst for Randers, dvs på en gård formentlig i den del af Mejlbÿ, der er beliggende nord for bygaden.²⁾ Han var, som egnens andre bønder, fæstegårdmand under Dronningborg Rytterdistrikt (dvs staten). Dette fæste overtog han vel efter faderen, Niels Pedersen Skjødt i Mejlbÿ.

Nr 105: ANE OLESDATTER

Født ca 1686, idet hun dør 81 år gammel. Hendes fødested og forældre kendes ikke.

Gift antagelig før 1715, hvor en søn fødes, med Jens Nielsen Schiøth af Meylbye.³⁾

Begravet d 24/6 1767 i Linde kirkegård godt 2 måneder efter manden.

Nr 106: ANDERS SØRENSEN KRAG af Tjørby

Født ca 1697 (eller ca 1679).⁴⁾

Gift ca 1723 med Maren Nielsdatter.⁵⁾

Død 1784 i Tjørby, Gimminge sogn øst for Randers.

Begravet d 28/3 1784 ca 4 måneder efter hustruen. Han blev meget gammel måske 105½ år, som kirkebogen påstår.

Børn bl.a.

*

Kirsten Andersdatter født 1727 i Tjørby, Gimminge sogn.

Bopæl og profession

Anders Sørensen Krag var fæstegårdmand i Tjørby, Gimminge sogn øst for Randers. Dette fæste fik han overdraget af faderen, før denne døde i 1725.⁶⁾

Nr 107: MAREN NIELSDATTER

Født ca 1692, da hun dør 91 år gammel.

Gift ca 1723 med Anders Sørensen Krag.⁷⁾

Død 1783 i Tjørby, Gimminge sogn.

Begravet torsdag d 27/11 1783.

Nr 110: JENS PEDERSEN HVAS

Født i slutningen af 1600-tallet.⁸⁾

Gift 1. gang før 1734, idet hustruen, hvis navn er ukendt, dør dette år og begravnes på Albæk kirkegård.

*

Gift 2. gang. Hun hed "Maren Madsdatter" ifølge kirkebogen ved en søns dåb 1746.

Død formentlig før 1765.⁹⁾

Børn

*

1. Dorrethe Jensdatter født 1737 i Albæk sogn.

2. Christen Jensen Hvas i Vestrup født 1746 og døbt i Albæk sogn.
- Niesen Dorthe Rasmusdatter boede og arbejdede hos ham i slutningen af 1780'erne og begyndelsen af 1790'erne, hvor hun 1793 fødte en uægte datter.

Christen Hvas eller Winther, som han også ses kaldet, ejede fædre-
negården i Vestrup øst for Randers. kaldet "Mads Krags Gaard". Christen Hvas/Winther døde ca 1824-25, og en søn, Jens Hvas, overtog gården. Jens døde dog kort efter allerede i 1829. Angående hans efterkommere se bogen om familien Hvas forfattet af F Hvass.¹⁰⁾

Profession og bopæl

Jens Pedersen Hvas boede i Vestrup, Albæk sogn øst for Randers.¹¹⁾
Gården, som ligger i selve Vestrup By, blev købt til selveje af sønnen:

I 1718 var Jens Pedersen Hvas fæster under Dronningborgske Rytterdistrikt, dvs staten, på matrikel 5 i Vestrup By. Gårdens hartkorn var på oprindelig 11 tdr 1 sk 3 fl 0 alb (ca 43,4 tønder land dyrket areal), men det kunne tyde på, at han omkring 1718 måtte afstå jord til naboen, Niels Madsen (3 tdr 1 sk 3 fl ; se "Nr 52 Søren Skjødt", der overtog Niels Madsens gård 1666).¹²⁾

Jens Pedersen Hvas boede (1718) i en 70 fags gård, hvilket er ganske pænt. Til sammenligning var nabogården, hvor senere Søren Skjødt ("Nr 52") kom til at bo, på 52 fag. Jens Pedersens bygninger betegnedes endvidere "God".

I Vestrup lå 6 gårde -alle omtrent lige store- der alle henhørte til Dronningborgske Rytterdistrikt. Jens Pedersen måtte betale en fæs-

teafgift dels i form af penge (44 rigsdaler 84 skilling) og dels i naturalier bl.a. 24 lispund (?) halm pr år.

I 1733 står han stadig som fæster af nr 5 (gammelt matrikelnummer) af Westrup By dog med en "Peder Christensen" som medfæster. Gården var på de oprindelige 11 tdr 1 sk 3 fl 0 alb hartkorn.¹³⁾

Hvornår Jens Pedersen overtog fæstet, vides ikke, men det må have været før 1718. Hvornår han overdrog gården til sønnen, Christen Hvas, vides heller ikke, men 1767 står sidstnævnte som køber af gården.

Dronningborgske Rytterdistrikt, der var jordejer af stor format især i egnen nord og øst for Randers, ejede samtlige 6 gårde i Vestrup indtil 1767. Den 13/1 1767 købte de 6 gårdfæstere deres gårde til selveje bl.a. Jens Pedersens søn. Gården kostede for hans vedkommende 1233 rigsdaler 82½ skilling og blev erhvervet uden udbetaling. Randers Amtsstue fik en prioritet på halvdelen af købesummen (641 rdl 58¼ sk) og resten blev realiseret som et slags sælgerpantebrev til staten (616 rdl 89¼ sk), der skulle afdrages ret hurtigt nemlig med 100 rigsdaler årligt plus 4 rigsdaler i afgift, dvs vistnok rente, hver d 11/12. Gården var med andre ord belånt 100%, men det var normalt i datidens gårdhandler.¹⁴⁾ De gode tider for landbruget i slutningen af 1700-tallet har dog hjulpet Jens Pedersens søn til at kunne klare renter og afdrag på den relativ store gæld.

Sønnens gård og dermed Jens Pedersen Hvas' skal have været kaldt "Mads Krags Gaard" i Westrup. Hvem denne Mads Krag var, vides ikke.¹⁵⁾ (Bemærkelsesværdigt nok levede ca 2 km derfra i Tjørby en Krag-slægt, der er blandt Kristine Ibsens forfædre og derfor også behandlet i denne slægtsbog).

"Dronningborgske Rytterdistrikt"

De 6 gårdmænd i Vestrup By, Albæk sogn øst for Randers -blandt dem Jens Pedersen Hvas- var alle fæstegårdmænd under Dronningborgske Rytterdistrikt indtil 1767.

Distriktet blev oprettet i 1718 med det formål, at kræve skatter og afgifter ("Landgilde") af fæstebønderne og benytte de indkrævede penge

til finansiering af en del af den kongelige rytterhær.¹⁶⁾ Før 1718 og tilbage til i hvert fald reformationen 1536 havde Vestrupbønderne dog også været fæstebønder.¹⁷⁾

I 1765 ophørte fæstebøndernes status som rytterbønder for så vidt Dronningborgske Rytterdistrikt blev udbudt til salg. Relativt mange bønder købte deres gårde til selveje -hvilket som nævnt skete uden udbetaling- bl.a. samtlige bønder i Vestrup. Deres skøde heriblandt Jens Pedersen Hvas' søns er dateret den 13/1 1767.¹⁸⁾

Nr 111: MAREN MADSDATTER¹⁹⁾

Gift med Jens Pedersen Hvas i Vestrup efter 1734, men før 1737.²⁰⁾

Kristine Ibsens
tip⁴ -oldeforældre

Nr 208: NIELS PEDERSEN SKJØDT

Født ca 1649, idet han dør 91 år gammel.

Gift i sidste halvdel af 1600-tallet med Maren Jensdatter.

Begravet d 3/7 1740 i Linde kirkegård.

Børn

- * 1. Jens Nielsen Skjødt født ca 1690 i Mejlby, Linde sogn.¹⁾
 2. Peder Skjødt ?²⁾

Bopæl og profession

Niels Pedersen Skjødt boede i Mejlby, Linde sogn nordøst for Randers. Han drev formentlig landbrug her ligesom sønnen, Jens Nielsen Schiøth, og sønnesønnen, Søren Jensen Skjødt, gjorde samme sted.

Nr 209: MAREN JENSDATTER

Født ca 1651, da hun dør 78 år gammel.

Gift i sidste halvdel af 1600-tallet med Niels Pedersen Skjødt.

Død 1729 i Mejlby, Linde sogn.

Begravet d 4/12 1729.

Nr 212: SØREN ANDERSEN KRAG

Født i sidste halvdel af 1600-tallet.

Gift i slutningen af 1600-tallet med Maren Nielsdatter.

Død januar eller februar 1725 i Tjærby, Gimminge sogn øst for Randers. Hustruen døde næsten samtidig.³⁾

Børn⁴⁾

- * 1. Peder Sørensen Krag boende og gift udi Binderup sogn og by.
 2. Anders Sørensen Krag af Tjærby.
 3. Anna Sørensdatter boende og gift med en Peder Nielsen udi Mellerup sogn nordøst for Randers.

Bopæl og profession

Søren Andersen Krag boede i Tjærby, Gimminge sogn øst for Randers. Han var fæstegårdmand, men før sin død i 1725 overdrog han fæstet til sønnen Anders Sørensen Krag.⁵⁾

Nr 213: MAREN NIELSDATTER

Født i sidste halvdel af 1600-tallet.

Gift i slutningen af 1600-tallet med fæstegårdmand i Tjærby, Søren Andersen Krag.

Død januar eller februar 1725 i Tjærby, Gimminge sogn. Hun døde næsten samtidig med manden.⁶⁾

Noter til Kristine Ibsen:

- 1) Interview med Kristine Ibsen.
- 2) "Kristine Ibsens Barndomserindringer" forfattet af Kristine Ibsen i begyndelsen af 1970'erne og trykt i Jelling 1973 som manuskript til familien af hendes barnebarn, Jan Bak Harder.
- 3) Int. m. Kristine Ibsen.
- 4) "Kristine Ibsens Barndomserindringer".
- 5) Do.

Noter til Kristine Ibsens forældre:

- 1) Ifg. avisudklip fra 1938 opbevaret af Kristine Ibsen. - Maren Nielsens far, Niels Johansen, førte 1860'erne en lille fin regnskabsbog. Den opbevares i dag af Kristine Ibsens søn, kunstmaler Børge Sornum. I bogen ligger et ark, hvorpå Niels Johansen har noteret oplysninger om sine børn. Vielsesdatoen er her anført til d "31/7".
- 2) Int. m. Kristine Ibsen 1976.
- 3) Avisudklippet.
- 4) "Kristine Ibsens Barndomserindringer". - Int. m. Kristine Ibsen.
- 5) Int. m. Kristine Ibsen.
- 6) Avisudklippet.
- 7) Int. m. Kristine Ibsen. - Avisudklippet. - "Kristine Ibsens Barndomserindringer".
- 8) "Kristine Ibsens Barndomserindringer".
- 9) Int. m. Kristine Ibsen 1972. Parcellen var endnu 1972 ubebygget.
- 10) Se note 1.
- 11) Do.
- 12) Int. m. Kristine Ibsen.
- 13) Int. m. Kristine Ibsen 1976. ✓

Noter til Kristine Ibsens bedsteforældre:

- 1) Int. m. Kristine Ibsen 1977.
- 2) Int. m. Kristine Ibsen 1976: Niels Ibsen døde vistnok før Kristine Ibsen blev født, dvs før år 1900. Kristine Ibsen har aldrig kendt

sin farfar.

- 3) Niels Ibsen optoges 1831 som 1 årig i lægdsrullen (opbevares i Rigsarkivet i Kbh) i "Lægd 111, Romlund sogn" under betegnelsen "G1 nr 65, nyt nr 51". I 1848 nævnes han i "Lægd 108, Sønderbæk sogn" under "G1 nr Z 198, nyt nr 86". I denne lægdsrulle er gjort følgende vedtegning: "Fra 111 - 18, var karl (?) i 113 Lægd". (Han tjente med andre ord i forskellige sogne som karl og havnede som sådan i Sønderbæk 1848 eller umiddelbart før). I samme lægd (108) fra 1848 er opholdsstedet angivet som "Sønderbæk", men dette er senere udstreget. (Han rejste åbenbart ret hurtigt herfra og vendte vel først tilbage i første halvdel af 1860'erne. Han er nemlig gift i Sønderbæk 1864, men får dog et barn allerede 1862 også i Sønderbæk). - Niels Ibsen er i overensstemmelse hermed ikke nævnt i lægdsrullen 4 år efter ("Lægd 108, Sønderbæk sogn 1852").
- 4) Int. m. Kristine Ibsen 1976: Hun mener at kunne erindre Christine Christensen, dvs denne må have levet efter 1900.
- 5) Int. m. Kristine Ibsen 1979.
- 6) Ifg landsarkivar Jens Holmgård i Viborg er Niels Johansen født i Spentrup. Kilden hertil er antagelig Læsten sogns kirkebog over døde 1907. Men Niels Johansen ses ikke nævnt som døbt i Spentrup sogns kirkebog. - Ifg tilgangslisten for Asferg sogn 1831 (4 år efter Niels blev født) rejste Niels med sine forældre fra Hvidsten til Asferg. Folketællingen 1845 og 1890 for Asferg sogn angiver ligesom lægdsrullen "Lægd 90, Gassum sogn, 1828" Hvidsten i Gassum sogn som Niels Johansens fødested. Det skal i den forbindelse bemærkes, at Hvidsten er beliggende umiddelbart nord for Spentrup, og fødestedet må derfor anses som værende Hvidsten.
- 7) Int. m. Kristine Ibsen 1976.
- 8) En regnskabsbog ført 1860-71 af Niels Johansen og i dag opbevaret af hans oldebarn, Børge Sornum i Brønshøj ved København. I denne meget pøtrentlig og fint ført første bog lå et lille ark med oplysninger om Niels Johansen børn.
- 9) Int. m. Kristine Ibsen.
- 10) Folketællingen 1890 for Asferg sogn.
- 11) Do.

- 12) Tilgangslisten i Asferg sogns kirkebog 1831.
- 13) Folketællingen 1890 for Asferg sogn.
- 14) Int. m. Kristine Ibsen.
- 15) Do.
- 16) Brev fra Hærens Arkiv af 10/10 1978 til forfatteren.
- 17) Hærloven af 1842.
- 18) Lægdsrullen "Lægd 86, Asferg sogn, 1848" i Rigsarkivet i Kbh.
- 19) Do.
- 20) Nationalmuseets Brede-udstilling, "Det farlige Liv", 1978.
- 21) Brev af 10/10 1978 fra Hærens Arkiv: Angående Niels Johansens deltagelse i 1864-krigen blev det forsøgt opsporet, hvorvidt han havde ansøgt om at få tilsendt en erindringsmedalje for deltagelse i krigen. Mange veteraner indsendte ansøgninger til krigsministeriet, og disse skemaer indeholder et væld af oplysninger og er i dag ordnede alfabetisk i Hærens Arkiv i Kbh. Men dette forsøg endte desværre også resultatløs. Der lå ingen ansøgning fra Niels Johansen.
- 22) Int. m. Kristine Ibsen.
- 23) Do.
- 24) Int. m. Kristine Ibsen 1978.
- 25) Int. m. Kristine Ibsen 1977.
- 26) Int. m. Kristine Ibsen. - "Kristine Ibsens Barndomserindringer". forfattet af Kristine Ibsen i begyndelsen af 1970'erne og trykt 1973 af barnebarnet Jan Bak Harder.

Noter til Kristine Ibsens oldeforældre:

- 1) Folketællingen 1834 for Romlund sogn angiver ham ganske vist som værende i sit 60. år (dvs han skulle være født ca 1774), men det må bero på en fejl.
- 2) Folketællingen 1834 for Romlund sogn.
- 3) Folketællingen 1845 for Romlund sogn.
- 4) Folketællingen 1834 for Romlund sogn.
- 5) Folketællingen 1850 for Romlund sogn.
- 6) Folketællingen 1834 for Hammershøj sogn mht nr 1-6. Måske flere børnefødsler efter 1833.

- 7) Folketællingen 1834 for Hammershøj sogn.
- 8) Folketællingen 1801 for Hammershøj sogn.
- 9) Folketællingen 1834 for Hammershøj sogn.
- 10) Do.
- 11) Folketællingen 1845 for Hammershøj sogn.
- 12) Folketællingen 1855 for Hammershøj sogn.
- 13) Johannes Laustsen er født ca 1790 i Mariager ifg folketællingen 1845 for Asferg sogn. Den 28/6 1790 fødes ifg kirkebogen fra Mariager en "Johannes" som nævnt. Da moderen tjener hos en "Laust .... ", må denne "Johannes" og Johannes Laustsen antages at være identiske.
- 14) Folketællingen 1834 og 45 for Asferg sogn nævner Niels Johansen som eneste søn. I 1845 er han 18 år, og han må derfor formodes at være enebarn.
- 15) Folketællingen 1834 og 45 for Asferg sogn.
- 16) Do.
- 17) Folketællingen 1801 for Mariager købstad.
- 18) Tilgangslisten 1831 i Asferg sogns kirkebog. - "Stokbro" ligger på "Asferg Østerhede" ifg Asferg sogns kirkebog 1837.
- 19) Do.
- 20) Foruden Albæk sogns kirkebog tillige folketællingen 1834 og 45 for Asferg sogn.
- 21) Mellemløse forskellige kilder er der stor uenighed om, hvornår Rasmus Sørensen er født:
  - a/ Ifg Gimminge sogns kirkebog 1824-25 er han født ca 1794,
  - b/ ifg Vindblæs sogn, Gjerlev Herreds kirkebog 1825 og 27 er han født ca 1797,
  - c/ ifg Kousted sogns kirkebog 1827 og 31 er han født ca 1796 og
  - d/ ifg folketællingen 1845 for Asferg⁷ sogn er han født ca 1791 i Tirstrup sogn.

En "Rasmus Sørensen" er fundet døbt i Tirstrup sogn d 6/4 1791 i overensstemmelse med kilde "d". Men som det ses er der stor uenighed mellem de 4 kilder: 1791, 1794, 1796 og 1797, og ingen af dem behøver for den sags skyld at være den korrekte. Selv om kirkebogen 1791 for Tirstrup og oplysningerne i folketællingen 1845 for Asferg

sogn stemmer overens, behøver årstallet 1791 med andre ord ikke at være det rigtige. Yderligere en oplysning i kirkebogen 1791 tyder dog på, at dette årstal er det rigtige: Den "Rasmus Sørensen", som døbes i Tirstrup 1791, bæres af en "Ane Catrine Rasmusdatter". "Nr 14 Rasmus Sørensen Smed" i Asferg får senere netop en datter døbt Ane Catrine Rasmusdatter (1836). Alt tyder derfor på, at Rasmus Sørensen Smeds dåb dermed er fundet i Tirstrup sogns kirkebog 1791.

- 22) Tnt. m. Kristine Ibsen ca 1970.
- 23) Folketællingen 1845 for Asferg sogn.
- 24) Do.
- 25) Folketællingen 1801 for Tirstrup sogn.
- 26) Tilgangslisten 1824 i Gimminge sogns kirkebog.
- 27) Tilgangslisten 1824 og afgangslisten 1825 begge i Gimminge sogns kirkebog.
- 28) Datoen er skudsmålets datering. - Tilgangslisten 1825 og afgangslisten 1827/begge i kirkebogen for Vindblæs sogn, Gjerlev Herred.
- 29) Afgangslisten 1827 i Vindblæs sogns kirkebog.
- 30) Tilgangslisten 1827 i Kousted sogns kirkebog.
- 31) Nævnt i folketællingen 1834 for Kousted sogn, men i 1836 fødes en datter i Asferg sogn. - "Kousted by gennem 100 år" af Christen Bonde trykt i "Fra Randers Amt 23", Randers 1929, side 11, 15 og 16.
- 32) D 29/2 1836 fødes en datter på Asferg Østerheda, Asferg sogn.
- 33) "Kousted Bysmed" af Christen Bonde trykt i "Historisk Aarboeg for Randers Amt 1936, Randers 1936, side 21.
- 34) Christen Bonde 1929, side 16.
- 35) Christen Bonde 1929, side 15. - Christen Bonde 1936, side 22.
- 36) Christen Bonde 1929, side 15-16. Kilden må bl.a. være folketællingen 1834 for Kousted sogn.
- 37) Kousted sogns kirkebog.

Noter til Kristine Ibsens tipoldeforældre:

- 1) Ifg kirkebogen for Ravnstrup sogn er Maren Ibsdatter døbt i "Hallem". Hun må derfor være datter af gården, hvorfor Jørgen Christensen

må have giftet sig til Hallum-gården.

- 2) Folketællingen 1787 for Ravnstrup sogn.
- 3) Do.
- 4) Udsnit af kort over Viborg Stift i "Pontoppidans Atlas. Bind 4", 1768 gengivet på forsiden af "Fra Viborg Amt 1973. Indholdsfortegnelse 1929-1972" udg. af Historisk Samfund for Viborg Amt.
- 5) Trap Danmark. Viborg Amt, side 317.
- 6) "Viborg Landstings Dombøger 1617 A. Udtog af domme" af Poul Rasmussen, Viborg 1971, side 147: Niels Lassen nævnes d 17/1 1603.
- 7) "De danske Landbrug. Fremstillet paa Grundlag af Forarbejderne til Christian 5's Matrikel 1688" af Henrik Pedersen, Kbh 1928. (Arealet svarede til 8,03 tdr hartkorn).
- 8) Folketællingen 1834 for Romlund sogn: Niels Hansens kone nævnes som enke.
- 9) Ved Niels Hansens kones død i 1854 i Romlund sogn betegnes hun i kirkebogen som enke efter husmand Niels Hansen.
- 10) Folketællingen 1801 for Romlund sogn: De nævnes ikke, men i november 1802 døbes deres datter i Romlund kirke. Niels Hansen betegnes da "af Romlund".
- 11) Folketællingen 1834 og 45 for Romlund sogn.
- 12) Do. De bor i henholdsvis det 18. og det 10. hus i Romlund sogn. De to huse er antagelig identiske.
- 13) Folketællingen 1845 og 50 for Romlund sogn.
- 14) Folketællingen 1787 og 1801 for Romlund sogn.
- 15) Folketællingen 1834, 45 og 50 for Romlund sogn.
- 16) Mariager købstads kirkebog. - Folketællingen 1787 for Mariager købstad: Hændrich boede ikke i Mariager i 1787.
- 17) "Udviklingen af den nationale hær i Danmark i det 17. og 18. aarhundrede" af K C Rockstroh, bd 3, Kjøbenhavn 1926, side 320.
- 18) "Frederik 6's hær 1784-1814" af Jens Johansen, Kbh 1948, side 34.
- 19) "Frederik 6's hær" side 116.
- 20) Rockstroh side 320.
- 21) Asferg sogns kirkebog ved Ingeborg Hansdatters død 1837. - Folketællingen 1834 for Asferg sogn.

- 22) Folketællingen 1787 for Mariager købstad: Ingeborre Hansjürgensdatter ses ikke. - Kirkebogen for Mariager købstad 1790.
- 23) Folketællingen 1834 for Asferg sogn.
- 24) Christen Hvass er identisk med Christen Jensen/Christen af Vestrup, der var morbror til den pige (Nr 27), der 1793 føder en "uægte" pige med Jens Sørensen Skjødt som barnefader.
- 25) Folketællingen 1801 for Albæk sogn.
- 26) Kirkebogen for Albæk sogn 1793 ved den nævnte faderskabssag. - Folketællingen 1801 for Albæk sogn.
- 27) Meddelt venligst af Ivan Skjødt Kondrup, Gimminge sogn 1979. (En slægtning til Kristine Ibsen). Han tilhører Jens Sørensen Skjødts efterslægt. Ivan Kondrup og forfatteren traf hinanden tilfældigt på Viborg Landsarkiv under afslutningen af arkivforskningen i forbindelse med denne slægtsbogs udarbejdelse.
- 28) Folketællingen 1787 for Albæk sogn: Dorthe Rasmusdatter tjener ved den "uægte" datters fødsel 1793 i Vestrup, Albæk sogn. Seks år før nævner folketællingen en "Dorthe Rasmusdatter" født ca 1767, der ligeledes bor hos Christen Jensen. Disse to piger må være identiske.
- 29) Ifg Harridslev-Albæk sogns kirkebog fødes en Dorthe Rasmusdatter i Harridslev (døbt 12/7 1767) som datter af Rasmus Thomæsen. Blandt fadderne nævnes Dorthes morbror, Christen Jensen af Vestrup. Forudsat Kristine Ibsens tipoldemor, Dorthe Rasmusdatter (Nr 27) er født i Harridslev -hvilket fadderskabet tyder på- er "Nr 27"'s dåb samt forældre fundet.
- 30) Folketællingen 1787 for Harridslev sogn: Dorthe Rasmusdatters mor nævnes ikke. - Folketællingen 1787 for Albæk sogn: Dorthe Rasmusdatter tjener her hos Christen Jensen i Vestrup, morbroderen.
- 31) Folketællingen 1787 for Albæk sogn. - Albæk sogns kirkebog 1793.
- 32) Folketællingen 1787 og 1801 for Tirstrup sogn.
- 33) Tirstrup sogns kirkebog 1790.
- 34) Søren Sørensens 2. ægteskab må have fundet sted efter 1795, hvor han med sikkerhed får en søn af 1. ægteskab, men før 1801, hvor hans "2. ægteskab" og "Karen Mortensdatter" nævnes i folketællingen 1801 for Tirstrup sogn. Der kan dog muligvis være tale om en

fejl i nævnte folketælling: Børnene -også dem hans 1. kone "Karen Christensdatter" fødte- anføres som født af "Karen Mortensdatter", hvilket med sikkerhed er ukorrekt. Enten er der tale om en skrivefejl i kilden angående børnenes afstamning, eller også er "Karen Christensdatter" og "Karen Mortensdatter" identiske.

- 35) Folketællingen 1787 for Tirstrup sogn.
- 36) Tirstrup sogns kirkebog 1790.
- 37) Folketællingen 1801 for Tirstrup sogn.
- 38) Folketællingen 1787 for Tirstrup sogn. - "Håndbog for danske lokalhistorikere" red. af Johan Hvidtfeldt, Kbh 1970, side 250.
- 39) Folketællingen 1787 for Tirstrup sogn; trolovelsen i Tirstrup sogn 1790; en søns dåb i Tirstrup 1791; og en søns dåb samme sted 1795.
- 40) En søns dåb i Tirstrup sogn 1793; folketællingen 1801 for Tirstrup sogn.
- 41) Folketællingen 1787 for Tirstrup sogn.
- 42) Tirstrup sogns kirkebog 1790.
- 43) Folketællingen 1834 for Kousted sogn. - Landsarkivet i Viborg har ved gennemgang af den vanskeligt læselige kirkebog for Kousted sogn ikke fundet Jens Poulsen.
- 44) Folketællingen 1834 for Kousted sogn.
- 45) Do.: Børnene nr 2-5.
- 46) Folketællingen 1834 for Kousted sogn: De bor i den 31. gård. - Kousted sogns kirkebog 1831.
- 47) Ses ikke født i Kousted sogn. - Folketællingen 1801 for Kousted sogn nævner ikke Jens Poulsen - Kousted sogns kirkebog 1810: En datter fødes.
- 48) Folketællingen 1787 og 1801 for Kousted sogn.
- 49) Folketællingen 1801 for Kousted sogn: Ane Thomasdatter er ugift. - Kousted sogns kirkebog 1810: Hun føder en datter.
- 50) Folketællingen 1834 for Kousted sogn.

Noter til Kristine Ibsens tiptipoldeforældre:

- 1) En datter fødes 1734.

- 2) Se afsnittet om Ib ...'s svigersøn (Nr 16) herunder delafsnittet om "Hallum"-gården samt noterne hertil.
- 3) Do.
- 4) En datter fødes 1768.
- 5) Folketællingen 1787 for Albæk sogn.
- 6) Albæk sogns kirkebog 1793, da Søren Jensens "uægte" barnebarn (Kirsten Jensdatter, Nr 13) fødtes.
- 7) Albæk sogns kirkebog 1807 ved Søren Jensen Schjødts død.
- 8) Skødebog No 17, Dronningborgske Rytterdistrikt fra 17 dec 1765 til 27 marts 1768, side 267. - De 43,3 tdr land dyrket areal er udregnet på basis af oplysninger i "De danske Landbrug. Fremstillet paa Grundlag af Forarbejderne til Christian 5's matrikel 1688" af Henrik Pedersen, Kbh 1928, side 234. - Gårdens nuværende matrikelnummer "2" fra 1844 er oplyst af lokalhistorikeren Christen Vinther i Albæk gennem Ivan Skjødt Kondrup, Gimminge sogn (en af Søren Schjødts efterkommere), som forfatteren mødte på Viborg Landsarkiv 1979.
- 9) Albæk sogns kirkebog 1793: Ved det "uægte" barnebarns fødsel er Søren Jensen Schjødt endnu "Selvejer". - Folketællingen 1801 for Albæk sogn: Sønnen har overtaget gården.
- 10) Lokalhistorikeren Christen Vinther i Albæk refereret af Ivan Skjødt Kondrup, 1979.
- 11) Nævnes i folketællingen 1801 for Albæk sogn.
- 12) Folketællingen 1787 for Albæk sogn.
- 13) En søn døbes helligtrekonger 1763.
- 14) Skødebog 17 1765-68 side 101.
- 15) Folketællingen 1787 for Hårrikslev sogn: Dorthe Jensdatter ses ikke.
- 16) Folketællingen 1787 for Tirstrup sogn.
- 17) En søn fødes ca 1759.
- 18) Folketællingen 1787 for Tirstrup sogn.
- 19) Do.
- 20) Folketællingen 1787 og 1801 for Tirstrup sogn.
- 21) Folketællingen 1787 for Tirstrup sogn.
- 22) Do.
- 23) Folketællingen 1801 og 1787 for Kousted sogn.

- 24) Folketællingen 1801 for Kousted sogn.
- 25) Do.: 1. ægteskab. - Folketællingen 1787 for Kousted sogn: 3. ægteskab.
- 26) Folketællingen 1801 for Kousted sogn: Thomas Pedersen nævnes.
- 27) Folketællingen 1787 og 1801 for Kousted sogn.
- 28) Do. - I 1801 nævnes de som den 2. familie.
- 29) Folketællingen 1787 og 1801 for Kousted sogn.
- 30) Landsarkivet i Viborg har ved gennemgang af den vanskelig læselige kirkebog for Kousted sogn 1751 ikke fundet Maren Larsdatter.
- 31) Folketællingen 1801 for Kousted sogn.

Noter til Kristine Ibsens tiptiptip-oldeforældre:

- 1) Albæk sogns kirkebog 1807 ved sønnen Søren Schjødts død.
- 2) Do.
- 3) Do.
- 4) Året 1697 er ifølge Anders Sørensen Krags forældres skifte (1725) i Skifteprotokol Dronningborg Rytterdistrikt G Ryt 7-3 side 755-758. - Året 1679 er ifølge kirkebogen ved Anders Krags død 1784, hvor han skal have været 105 år 6 måneder gammel. - Førstnævnte årstal (1697) er nok det, der er nærmest sandheden.
- 5) Ved Anders Krags hustrus død i 1783 angives de som værende gift i 60 år (ifg Gimminge sogns kirkebog).
- 6) Skifteprotokol Dronningborg Rytterdistrikt, side 755-758.
- 7) Se note 5.
- 8) Er gårdfæster og veletableret i Vestrup, Albæk sogn ifg "Krigs- og Portions- Jorde-Bog over Det dronningborgske Distrikts Rytter-gods fra d 1/10 1718, side 44-45.
- 9) I 1765 er gården overtaget af sønnen ifg "Skødebog No 17, Dronningborgske Rytterdistrikt fra 17 dec 1765 til 27 marts 1768", side 267.
- 10) Samlinger af Meddelelser om Personer og Familier af Navnet Hvas. Bd 1-5 af F Hvass, Kjøbenhavn 1861-90, side 5/351-5/352.
- 11) Albæk sogns kirkebog 1734 og 1746.
- 12) Jordebog 1718. - De 43,4 tdr land dyrket areal er udregnet på basis af tallene i "De danske Landbrug. Fremstillet paa Grundlag af Forarbejderne til Christian 5's Matrikel 1688" af Henrik Pedersen, Kbh

1928, side 234.

- 13) Landgildejordebog, Dronningborgske Distrikt 1733.
- 14) Skødebog No 17 1765-68, side 267.
- 15) F Hvass side 5/351-5/352.
- 16) "Det dronningborgske Rytterdistrikt" af A Sørensen trykt i Aarvog udgivet af Randers Amts historiske Samfund 1946, Randers 1946, side 97.
- 17) "Dronningborg Lens jordegods ...." af Poul Rasmussen trykt i Historisk Aarvog for Randers Amt, Randers 1960, side 52-53.
- 18) Randers Årbog 1946 side 105, 108 og 109. - Skødebog No 17 1765-68 side 267.
- 19) Albæk sogns kirkebog 1746 er svær at læse.
- 20) Jens Pedersen Hvas blev enkemand 1734, men i 1737 får han en datter af 2. ægteskab.

Noter til Kristine Ibsens tip⁴-oldeforældre:

- 1) At Jens Nielsen Skjødts forældre var Niels Pedersen Skjødts og Maren Jensdatter nævnes i Linde sogns kirkebog ved Niels Pedersen Skjødts død i 1740.
- 2) I Linde sogns kirkebog i 1720'erne nævnes en bror til Jens Nielsen Skjødts. I samme kilde nævnes senere "den unge Peder Skjødts". Han er muligvis den omtalte bror til Jens Nielsen Skjødts.
- 3) Skifteprotokol Dronningborg Rytterdistrikt G Ryt 7-3 side 755-758. Skiftet dateret d 2/3 1725.
- 4) Do.
- 5) Do.
- 6) Do.

▼

